

kızıl delikanlılar arasında kısa boylu, esmer ve uçuk benizli, derin bakışlı bir Arnavut genci vardı; hari o güne aidiyet hatıralarını İstanbullu dostlarına anlatırken Seyfullah adındaki o genci anar ve "en iyi talebemdi" diye övünür, dururdu; işte o Seyfullah, Enver Hocanın şimdi azlederek hapse atıldığı ve bir rivayete göre Sibiryaya gönderdiği Seyfullahın ta kendisidir.

Bizim mesamir ihtilalcilik profesörümüzün o «en iyi talebesi» Moskova kurslarından sonra işi bir hayli ilerletmiş, bir yandan komünizm etrafında sistemli araştırmalar yapmış, hatırı sayılır bir Marxizm nazariyecisi olmuştu; öte yandan da Arnavutçusunu epey kuvvetlendirmiş, Arnavutça nesir veya nazım çalışmalarında iyi neticeler almış, eser vermiş, hattâ bu arada Marx ile Leninin bazı eserlerini Arnavutçaya çevirmişti. Bu seferki harp sonunda Tiranda ilk komünist hükümeti kurduğu vakit, Seyfullah Malışova bu hareketin hem ideoloğu oluyor, hem de propaganda ve yayım bakanlığını efine alıyor.

Daha dün kadar Arnavutlukta komünist gazete ve mecmuaların en ziyade methettikleri adama, bu Seyfullah Malışova idi. Daha dün kadar Enver Hocanın kendisi mühim nutuklarını ve

hattâ bazı mektuplarını ona yazdırır, yeni türeyen zamane muharripleri ise hemen her yazılarına Seyfullahın bir söz ile başlarlar veya onun eserlerinden almış bir cümle ile kapatırlardı. Şimdi o koca ideoloğa, o büyük komünist mütefekkir, «Şankay» adındaki şarkısıyla resmî komünist edebiyatında yüksek bir پایeye erişen o mütefekkerarası ihtilâl sairine öyle herdenbire ne oldu? Sucu, kabahati nedir?

★
Bu sorunun cevabını son zamanlarda Arnavutlukta gelen haberler oldukça aydınlatıyor. Bu senelik komünist idaresi memleketi baştan başa bir harabezâre çevirmiştir. Maddî perişanlık ve sefalet son haddine varmıştır. Halkın yüzde sekseni yabancı ottan başka yiyecek bulamıyor.

Günden güne artan bu sefalet bizzat komünist partisinin içinde bile şüpheler ve memnuniyetsizlikler uyandırmış ve parti ileri ge-

ler yandırmış ve parti ileri gelenlerini şu hizbe ayırmıştır. Seyfullah Malışova ve bunun etrafında toplanan «münevverler», tutulan yolun bir çıkmaza saptığını görmeye başlamışlar, Yugoslavyaya ile yapılan iktisadî anlaşmaların yeniden gözden geçirilmesini ve batı demokrasilerden gelecek yiyecek yardımına memleket kapısının açık bulundurulmalarını istemekten çekinmemişlerdir. Bunlara göre, açlığı yaratan başlıca sebep, batı devletleriyle ve bilhassa Birleşik Amerika ile iktisadî bağların bütün bütün kesilmiş olmasıdır.

Öbür taraftan Marshall yardım planına ve hususile İngiltere ile Fransanın davetlerine karşı Tirano hükümetinin aldığı menfi vaziyet, halkı umidsizliğe sevk etmiş ve parti teşkilâtı içindeki muhaliflerin hem sayılarını, hem cesaretlerini artırmıştır. Millî banka müdürü Koste Boşniyaku'nun azil ve tavrifi, hükümetin gerek iktisadî, gerek mali programına itiraz etmesinin neticesidir. Enver Hoca hükümetinin geçenlerde resmî gazetede neşrettiği dokuz aylık devlet bütçesindeki rakamlar, komünist Arnavutluğu Tito Yugoslavyasına ne gibi ağır ve ezici şartlarla bağladığını göstermek bakımından çok mühimdir:

Gider: 3.758.756.900 Lek (*)

Gelir: 1.758.756.900 Lek.

Bu rakamlara göre bütçenin açığı tam 2 milyar. Bu parayı Tiranon kendisi yardıma muhtaç olan Yugoslavyaya Arnavutluğa «yardım» olarak verecek ve bu suretle bütçe de denkleşecekmiş! Fakat bu lütfle mukabil Yugoslavyaya Arnavutluğun bütün toprakları ve toprakaltı kaynaklarına, petrol kayalarına, bakır, krom ve diğer madenlerine, ormanlarla deniz mahsullerine şimdiden el koyduğu gibi, memleketin idari teşkilâtı da Yugoslavyalı mütehasşislerin eline teslim edilmiştir. Bundan maada Yugoslavyaya ile Arnavutluk arasındaki gümrükler kaldırılmıştır. Arnavut parası lek, Yugoslavyaya parası dinara bağlanmıştır ve «emisyon» hakkı Yugoslavyaya millî bankasına verilmiştir. Yani Arnavutluk diye ortada hiç bir şey kalmamış, üzerine şimdiki bir de kocaman kızıl yıldız yapılmış kırmızı zeminli ve sıvalı çifte kartallı Arnavut bay-

★
sıvalı çifte kartallı Arnavut bayrağından maada...

(*) Arnavutluk bütçeleri şimdiki kadar altın frank esasile hesaplanırdı. Bir altın frank 5 lekti. Bir altın inâ veya bir millî banka kuyumcu 20 altın frank, yani 100 lek kıymetinde idi. Komünist Arnavut lekinin değeri belli değildir.

D'in devamı

22 Eylül 1948 - Tasvir

Bulgaristanda idama mahkûn e dilen masum Türkler

**Komünist Bulgar hükûmeti, yurdumuza iltica eden
Bulgar siyaset adamlarına karşı zavallı Türklerin
hayatını bir koz olarak kullanıyor**

Mülteciler iade edildikleri takdirde idam kararlarının değiştirileceği de ihsas ediyor

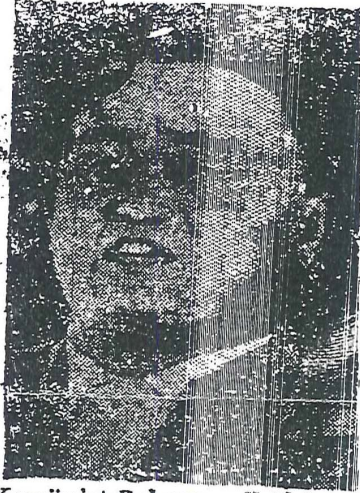
Ankara 21 (TASVİR) — Bulgar ajansı geçenlerde Dimitrof hükûmetinin Türkiye lehine casusluk yaptıkları iddiasıyla altı kişiyi mahkemeye verdiklerini ve bu sanıkların idama mahkûm olduklarını bildirmişti.

Sofyadan buraya gelen malûmaat göre idama mahkûm edilen bu altı kişi Bulgaristan Türklerindedir. Bunlardan beşi Şumnu, biri ise Ristoğu kasabası abalisindedir.

Bu masum yurttaşlarımızın Bulgaristanda hüküm süren bugünkü rejim içinde kendilerine atfedilen suçlu işlemelerine aklen ve mantıkan imkânı yoktur. Çünkü Bulgaristandaki bütün memurlarımız polisin sıkı takip ve nezareti altındadır.

Son günlerde yurdumuza iltica eden Bulgar siyaset adamlarının teslimini isteyen Bulgar hükûmetinin bu masumları bir koz olarak

kullanmak istedikleri. mülteciler iade edildikleri takdirde Türkler



**Komünist Bulgar hükûmeti-
nin Başbakanı Dimitroff**

hakkında idam hükmünü değiştireceklerini ihsas ettikleri anlaşılmaktadır.

Bulgar motörü

Çanakkale açıklarında bir Macar vapuruyla çarpışarak hasara uğrayan ve Kilyos tahlisiyesi yediğinde olarak limanımıza getir-

len Bulgar bandıralı Goryano M. törünün kaptanının memleketimize iltica ettiği malumdur.

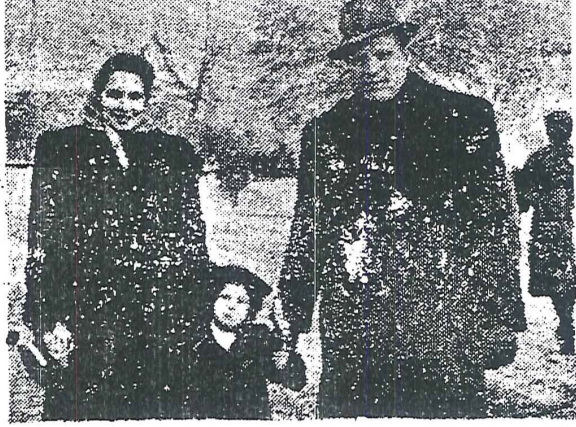
Motörün tamiri bitmekle beraber, tamir atölyesine borçlu olduğu ve kaptan bulunmadığı için hareketine müsaade edilmiştir.

Bulgaristanda idam edilecek Türkler

3 Misin 1945

Tasvir

Bulgarlar Mehmet Diğdiğin eşi Lemanın feci bir şekilde ölümüne sebep oldular



Bulgaristanda idama mahkûm edilen Mehmet Diğdiğin ile feci bir şekilde ölen karısı Leman ve zavalih yavruları bir arada

Soyfa, (Husûsî muhabirimizden) — Soyfa Tem-

Soyfa, (Husûsî muhabirimizden) — Soyfa Tem-yiz Mahkemesi tarafından, Türkiye lehinde güya casusluk yapmak suçlarıyla idama mahkûm edilen ve hükümleri tasdik olunan 6 Türk gencinin durumu Bulgaristan da komünistler hariç umumî bir teessür uyandırmıştır. Son olarak edindiğimiz ma-lûmata göre, bigünah ve masum olarak idama mahkûm edilen Türkiye Sofya Başkonsolosluğu-nun kâtibi Mehmet Diğdiği, tevkif olunduktan son-ra kızıl polisler, mumaileyhin evini araştırmışlar ve karısı Lemanın gözlerini bağlayarak ve dövüp sö-verek bir yere götürmüşlerdir. Orada ona: «Koca-nın, Türk Konsoloshanesinden alacağı malûmatı, bundan böyle bize vereceksin. Bu suretle, bizimle beraber çalışacaksınız. Aksi takdirde kocanla be-raber öldürüleceksiniz» diyerek tehdit etmişlerdir. Leman korkusundan, çocuğunu düşürmüş ve mü-lakibin kendisine yapılan ameliyat neticesinde öl-

(Devamı Sa: 5 Sü: 5 de#)

Bu garistanda idam edilecek Türkler

(Baştarafı Birincide)

idare kurulunun bir yıllık faali-miştir. Ameliyatın da kastı mah-susla yapıldığı anlaşılmıştır.

Esasen casuslukla itham edilen Mehmet Diğdiğinin karısını da hastahane de kızılalarm, sağ bira-çaklarına inanılmamaktadır.

İdam mahkûmu Mehmet Diğdiği, Bulgar komünistlerinin takibatın-dan kurtulmak için Türk tâbiyeti-ne geçmek istemişse de kendisini yok etmek maksadıyla kızıl Bulgar hükûmeti bunu kabul etmemiştir.

Mehmet, Bulgaristanın Tuna sahilinde kâim Zıştavi (Sviştoy) kasabasından olup bu kasabın Bulgar Ticaret Lisesi ve Ticaret Akademisi mezunudur. 36 yaşın-dadır. Bu zavalinin casuslukla suçlandırılması sırf Yüksek Bul-gar Okulundan mezun olarak iyi ce Bulgar lisanına vakıf olup bir Türk münevveri olmasındandır.

Asker ataşeliğimizin sabuk kâ-tibi Osmanı da casuslukla suçlan-dırmak için şu entrika çevrilmiş-tir: Güya Türkiye lehinde casus-luk yapan Bulgar ihtiyat subayı

Grup Balabanofda Atasemiz Emin Acarın güya bulgarca yaz-dığı bir pusula bulunmuştur. Bu pusulada Bulgar Gruyn Balaba-nofa askerî işaret ve şifreler için 10 bin leva, Bulgar topografyası için 100 bin leva, keşif bültenleri için 30 bin leva verileceği yazılı-dır! Bu pusulayı Sofyada çıkan ve Bulgar ordusunun organı olan «Halk Ordusu - Narodna Voyska» gazetesini de basmıştı Bu kâğıt Türkiye mührünü, damgasını havi olmayıp alelade bir kâğıt oldu-ğuna göre, bunu her hangi bir Bulgar veya Balabanof, dayağın tesiriyle uydurup yazmıştır.

Ondan sonra, bu gazete, sabuk atasemiz tarafından çizilmiş diye gösterilen onuncu Bulgar piyade alayının bulunduğu yerin bir ha-ritası ile Balabanof'un ataselerimizi ve bunların kâtibi Osmanı itham eden ifadesini de basmıştı. Osman binlerce leva mukabilinde Balaba-nof'tan aldığı askerî malûmatı ata-selerimize veriyormuş diye idama mahkûm edilmiştir!

Omer de sabık atasemilerimiz kâtibi olmasından dolayı aleyhinde tanzim edilen uydurma vesikalarla iftiralarla asılacaktır. Masum olarak idama mahkûm edilen diğer Türk-ler de, uydurma delillerin tanzim-leri, oynanan mahkeme komedyam-ile, nitanesinde Bulgar yalanlarına ve iftiralarına kurban gitmek üze-redirler.

Bulgar polisi yok etmek istediği Türklerin eylerinde araştırmalar yapmakta ve evvelce hazırlanan uydurma vesikaları bu evlerde bu-lunmuş gibi göstererek onları mah-kûm etmektedirler.

Bu vesikalar bazan kurban edilecek Türklerin ceplerine konmakta, ve sonra güya üzerlerinde meydana çıkarılmaktadır.

Hulâsa, Bulgaristandaki resmî dairelerimizde bu gidişle Bulgarca bilen hiç bir memurumuz bırakıl-mıyacaktır. Hiç bir memurumuzun da Bulgaristandaki vazifesi uzun sürememektedir. Casusluk damgası yapılmakla bunlar ya geri çağ-ırılmakta, yahut da hapse tükünak-tadırlar.

Yalnız Bulgaristanda Sofya elgi-ligimizin sabuk basılı ve yayın ata-gesi «Sakir Çeçen» uzun yıllar va-zifesi başında kalabilmişti. Çünkü mumaileyh, Bulgaristanlı Türkler-den değildi, Bulgarca da bilmiyor-du. Bu sebeple Bulgarlar, ona e-hemmiyet vermemişlerdir. Çünkü, mumaileyh Bulgar gazetelerini ter-cümanlar vasıtasıyla telkik ettirmek-te idi. Bulgaristan Türklerinden olan tercümanlar ise, Bulgar emni-yetinden sakınıyorlardı.

Halbuki, harbden evvel İstanbul-tâyin edilen Bulgar basını atasesi Markof ile ondan sonra yerine ge-len Lâkof İstanbulda Rober Koleji, daha sonra bunların yerlerine geçen Galabof ile Nikolof Galatasaray Li-sesi mezunu idiler. Hele Galab D. Galabof, Sofya millî müzesinin şark-ıvrakı müdürlüğünü yapmış eski Türkçe yazmağı, okumağı bilen bir Türkologdur.

11 Ekim 1949

D

Bir
lân-
bu
siic-
atini
kten
sele-
a te-
arım
siya-
şvik
niz'e
in a-
his-
1 ta-
aşar-
ti
gö
du
rı
fir
ör
bi

Bir
lân-
bu
siic-
atini
kten
sele-
a te-
arım
siya-
şvik
niz'e
in a-
his-
1 ta-
aşar-
ti
gö
du
rı
fir
ör
bi

Bulgaristan'da Türk kalmıyor!

"Vidin Şefkat Yurdu" nun idare heyeti hapsedildi

Edirne, (Hususi muhabirimiz bildiriyor):

Vidin «Şefkat Yurdu» Idare Heyeti âzalarının Bulgar hükümetince tevkif edildiğini bildirmiştim. Emin bir kaynaktan öğrendiğime göre Vidinde tevkif edilenlerin sayısı 12 kişidir. Bunlardan Şefkat Yurdunun muhasebeciliğini yapmakta olan Cafer Maykamoğlu gece yarısı serbest bırakılmış ve evine dönmekte iken meçhûl şahıslar tarafından atılan silâhlarla öldürülmüştür.

Cafer, sabahleyin ailesi ve çocukları tarafından evinin kapısı önünde ölü bulunmuştur.

Diğer mevküflardan ve bu arada Vraca'ya götürülenlerden hiç bir haber alınamamıştır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2159

Bulgaristandaki Türklerin Sovyetleştirilmesi

Birçok yerlerde komünist olmayan Türkleri Bulgar komünistlerine eklemek ve kömür istihkakının ancak nisfı verilmektedir.

Sofya - Haziran 1949 - geçenler- Tasvir aleyhindeki neşriyatını bil- le Bulgar hükümetinin fikirlerini gösteren Otepeştven Front gazetesinin cevabı vermişim. Anlaşılan verdi-

195 kayıtlı azası olan

Fenerbahçe kulübünün gürültülü toplantısı

4 Temmuz 1949 Tasvir

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2159

günümüz cevap Bulgar meslekdaşımıza fena halde sınırlanmış ki bu se- fer diğer gazeteler de harekete geç- tiler ve Sofya muhabirimizle Tasvir aleyhinde neşriyata başladılar. Bu arada hatırlatmak lazımdır ki Bul- gar gazeteleri deyince bunlar Bul- gar milletinin hislerine samimi- yetle tercüman olan serbest fikirli ve serbest vicdanlı gazeteler de- ğildir. Burada artık öyle gazete kal-

mamıştır. Bütün motbuat Bulgar komünist partisinin icaresinde. Bize hücum eden gazeteler hükümet ta- rafından muhtelif isimler altında çıkarılan ve Bulgaristanı Sovyetles- tirmek gayesini istidaf eden gazete- lerdir. Bunlardan biri "Bulgar Halk Gençliğinin Teşkilatı" nun di- ğeri de "Bulgar Halk Ordusu" nun gazetesidir.

Bu gazetelere göre Türkiye bir Amerikan kolonisi halini almıştır ve Türkiyeye nüfuz eden Amerikan kapitalizmi bu memleketi kendi em- peryalizminin öldürücü ağı içine a- larak iktisaden ve siyaseten ezmek- te ve yarın Sovyet Rusyaya karşı yapılacak bir savaş için hazırlamak tadır. Türkiyeye sel halinde Ame- rikan harp malzemesi gelmekte; Türk milleti bu durum karşısında şaşkın bir halde ne yapacağını bil- memektedir.

Bunlar, komünist propaganda ci- hazının öteden beri malûm olan tara- neleridir. Ancak bunlara bugün ye- ni birşey ilâve edilmiş ve Ankara radyosunun yabancı dillerle yaptı- ğı neşriyattan Türkiyeye gönderi- len Amerikan silâhları hakkında parçalar verilmiştir.

Ankara radyosunun yabancı dil neşriyatından tarih zikredilmek su- retile alınan parçalardan Türkiyeye

gönderilen Amerikan harp ve zira- at malzemesi hakkında malûmat ve- rildikten sonra işin edebiyatı yapı- lmakta ve propağanda faslına geçil- mektedir.

Bulgar gazeteleri bu arada Bulga- ristandaki Türklerin bugünkü re-

YAZAN :

MELİH KUDRET

(Sofya Hususi Muhabirimiz)

jimden müsavi haklara malik hür vatandaşlar halinde huzur ve sükün içinde yaşadıklarını; Türk mektep- lerinin hükümete idare edilmekte olan birer "Halk Mektebi" oldukla- rını; din ve milliyet serbestisine malik bulduklarını yazmaktadır.

Bulgaristanda Türklerin müsavi haklara malik birer Bulgar vatan- daşı halinde yaşadıkları bir cihetten doğrudur. Çünkü; burada komünist olmayan ve komünist partisi tara- fından verilen azalık beyannamesi- ni doldurmaktan imtina eden her Bulgar gibi her Türk vatandaşı da müsavi şekilde takiplere ve sürgün- lere maruz bulunmaktadır. Binaen- aleyh Bulgaristanda Türklerin mü- savi haklara malik vatandaşlar ol- dukları iddia edilemez. Bunu iddia

eden komünist olmayanların mü- savi haklara malik vatandaşlar olduk- larını tasrih etmek lazımdır. Bu, o derece bariz bir surette gözle çarp- maktadır ki bir çok bölgelerde ko- münist olmayan Türkleri Bulgar komünistlerine verilen ekmecek ve kömür istihkakının ancak nisfı ve- rilmektedir. Bazı bölgelerde ise, ko- münist olsun olmasın, Türklerle ve- rilen ekmecek istihkakı Bulgarlara verilenin nisfidir ve bu, efbiselik kumaşa, kunduraya, yakacak kömü- re ve bütün diğer gıda maddelerine aynen bu şekilde tatbik edilmekte- dir.

Türk mekteplerine gelince; bun- lar gerçekten birer halk mektebi haline sokulmuştur. Türk muallim- leri münhasıran komünist olanlar-

dan seçilmiştir. Mektep kitapları Türk çocuklarını komünistleştirerek hattâ Ruslaştırmak gayesiyle hazırlan- mıştır. Bütün mektep kitaplarında "Stalin baba" dan "Dimitrof amca- dan ve "balâskâr Rus orduları"ndan bahsedilmektedir. Okuma kitapla- rında göyle parçalar vardır:

"Kurtarıcı büyük Rus ordusu ol- masaydı Alman faşistleri kağıttan sonra güzel vatanımızı emperyalist- lere uğaklık eden Türkler işgal ede- ceklerdi. Bizi esaretten kurtaran Stalin baba çok yaşasın Horal..."

Bu arada Rusçadan ve Bulgarca- dan çevrilmiş aynı ruhta manzumeler ve Türkiye aleyhinde yazılmış fıkralarda vardır.

Mallarından ve canlarından emin olmayan Bulgaristan Türkleri, ana vatana göç etmek için can atmaktadı- r. Bunların mühim bir kısmı mal ve mülklerini yok pahasına elden çıkarmışlardır. Bulgar hükümeti iki sene evvel çıkışın vizesini kaldır- mıştı. Böylelikle evini, yurdunu sa- tanlar; elde, avuçta ne varsa yiyip perişan oldular. Bunlara şimdi Tür- kiyeye göç mücazesi verilmektedir. Takip edilen imha siyasetinin ne kadar karakteristik olduğunu gö- rüyorsunuz, değil mi?

Sürgünlere, kamplara, mecburi iş- talimatlarına, zorla çalıştırma ve iş- leştirmek için kurulan müthiş ida- re makinesinin ihdas ettiği bütün izmirliyi paylaştırmaktadır.

Sizi temin ederim ki burada bir Bulgar vatandaşı, Türkiyeye hicret etmekte olan bir Türk komünistini

boynuna sarılarak: "Siz gidip kur- tuluyorsunuz, biz nereye gidelim?" deyip ağlamıştır.

Bu talihsiz Bulgar vatandaşına ve yurdunun Ruslaşmasını istemiyen bütün Bulgarlara bugünkü rejimin, bugünkü kızıl diktatörlüğün ebede kadar sürmeyeceğini hatırlatmak ye- rinde olur. Zulm ve istibdat hiç bir zaman, hiç bir yerde payidar ola- mamıştır. Hürriyetin kadrini bilen ve yurdunu taparcasına seven Bul- gar milleti, yakın bir günde hürri- yetine kavuşacak ve demokrasi dün- yası içindeki yerini alacaktır. Evet, buna zerre kadar şüphe edilmeme- lidir. Çünkü, komünizm bütün cep- helerde müthiş bir inhimaz halin- dedir. Yazımızı bir Bulgar şairinin sözleriyle bitirelim:

"Dayanın çocukları!"

Yugoslav Türkleri imha ediliyor!

Mihailoviçten sonra Tito

Türk köyleri taramaya tabi tutuluyor ve Sünneti olanlar kafile halinde ormanlarda öldürülüyor

Birkaç gün evvel Batı Akdeniz seferinden dönen İstanbul vapuruna İtalyadan yurdumuza gelen

89 mülteci deniz yollarınca tahsis edilen bir motörle Tuzlaya gönderildi (Devamı Sa: 5, Sü: 2 de)

İtalyada bir çok kamplar var, Biz Napolide idik. Bu kamplar UNRA nın müşahitleri tarafından idare ediliyor. Yemeklerimizin mühim bir kısmı konserve idi ve

Amerikadan temin ediliyordu. Ailesi ve çocukları olanlara ayrı barakalar tahsis ediliyordu. Kampta yaşama şartlarımız pek fena değildi. İtalyada komünistler pek azdır, ancak yüzde 15 kadardır ki bunların faaliyeti de zararsız bir hale sokulmuştur. Bizler komünizm cehenneminden kurtulup ana vatana kavuştüğümüz için bugün Allaha şükrediyoruz.

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2159

Yugoslav Türkleri

(Baştarafı 1 jzide)

rilmiştir. Mültecilerin hemen hepsinin İstanbulu götünce sevinçten gözleri yaşarmış ve uzun, uzun cami ve minareleri seyretmişlerdir. Bu kafile arasında iki sene evvel Yugoslavyadan İsviçre yolu ile İtalyaya kaçmağa muvaffak olmuş Ahmet isminde bir de gazeteci bulunuyordu.

Ahmet kendisile konuşan bir arkadaşımıza şunları anlatmıştır: — Ben Türküm ve Müslümanım şimdi yanımda bulunan karım aslen Almandır. Eski ismi Margarith idi, Şimdiki ismi Medihadır ve kadın berberidir.

Yugoslavyada bulunan Türkler senelerdenberi zulmi ve işkence içinde yaşamaktadırlar. Evvelâ Mihailoviç Türkleri imha siyasetine başladı, hemen her gün Türk köyleri ve mahalleleri bir taramaya tabi tutuluyor ve sünneti olanlar kafile, kafile ormanlara götürülüp öldürülüyordu.

Tito, hükümeti eline alınca evvelâ Türklere dokunmadı, fakat huzur devri uzun sürmedi. Komünizm mikrobunun yerleşmesi için her çareye baş vuruldu. Bütün Yugoslav halkı 6 ay içinde Rusçayı öğrenmek mecburiyetine tâbi tutuldu, bunun için hususî mektepler açıldı. Türklere bu iş sopa, hapis ve sürgünle kabul ettiriliyordu. Bugün hiç bir Türkün elinde kendisine ait bir mal yoktur. Her şeyleri ellerinden alınmıştır.

Kısacası Tito Yugoslavyayı Rusyadan fazla komünist yapmak için insan havsalasına sığmayan çarelere baş vurmuştur.

Cami ve medreselerin bir kısmı yıkıldı, bir kısmını depo ve kilise haline soktular.

Komünizm zülmüne artık sabredemeyen Türkler ölümü göze alarak Yugoslavyadan kaçıyorlar bu güç iş binlerce insanın hayatına mal oluyor.

nen Kızılordu er ve subayları ve hattâ Almanlar tarafından zorla çalışmaya götürülen işçiler, bu-
lundukları memleketlerde gördük-
leri hayat garflarını, gizli de olsa,
ağızdan ağıza yayıyor ve «Sovyet-
ler Cenneti»nin bir hürâfe olduğu
böylece meydana çıkıyordu. Zaten
dönenlerin, evlerine bavullar do-
lusunu her cins giyim ve ziynet eş-
yası getirmeleri, diğer memleket-
lerdeki refah ve bolluğun bir ifa-
desi değil miydi?

YENİ TEDHİŞ ve SURGÜNLER

Fakat ademî memnuniyetin bu
ufak tefek tezahürleri uzun sür-
medi. Sovyet rejiminin o korkunç
istibdat mekanizması, cehennemî
bir süratle işlemeğe başladı. Yü-
ksenden milyon insan bir anda yen-
den sındı. Almanlar tarafından iş-
galleri sıralarında «Nazilerle müoa-
dele etmeyen» şehir ve köylerden
yüz binlerce insan, Almanya'dan
dönen milyonlarca esir ve işçi bir
kaç ay içerisinde Sibiryaya sürül-
müş, ahâlisi tamamen Türklerden
ibaret olan Karagay ve Kırım
«Muhtar Cumhuriyetleri» göya
«Sovyet vatanına karşı ihanetle-
rinden dolayı» haritâ-âlemden sil-
linmiş, ahâlisi sürgün veya imha
edilmişti. Böylece, en kısa bir za-
manda, Sovyetler Birliği yeniden,
dünya ile alakası kesilen iki yüz
milyonluk bir temerküz kampı ha-
line geiyordu.

SEYTANI BİR İDARE SİSTEMİ

Yüzbaşı «T» ye soruyorum:

— Bunca seneden beri devam e-
den bu zulüm ve sefaletin bu istib-
dat tedhiş ve vahşetin Sovyet halk
larında müstebidlere karşı bir ak-
sülemel uyandırmaması keyfiyeti-
ni nasıl izah etmeli?

— Bu sual bana burada müte-
addit defalar soruldu, verdiğim ce-
vabı size tekrar edeyim: Avrupa
ve Amerikada Sovyet Rusya hak-
kında çok yanlış bir kanaat var. Bu
kanaata göre, Kremlin Sarayına
yerleşen bir kaç kişi, Devlet me-
kanizmasının en mühim mevkile-
rine oturttukları bir avuç hempa-

yıllarca ezen rejimin aleyhine u-
müslendi. Harbin ilk bir kaç ay
gerisinde Almanların dört mily
esir aldıklarını hatırlarsınız. S
yeşler bilâhara bu hâdiseyi, gi
bazı Kızılordu Kumandanlarının
hanetine atfetmek suretile, haki
tı örtbas etmek istemişlerdi. B
buki, bizzat şahidi bulduğ
hakikatşudur ki, bu dört mily
insan, Sovyet rejimi için harb
mek istemediklerinden, Almar
ra teslim olmuşlardı. Diğer ta
yan, harbin ilk devresinde, mes
Ukraynada, Kırım'da ve şin
Kafkasyada halkın, müsellâh ge
Ter teşkil ederek, Sovyet ordu
mun gerilerini vurduğu da bir
kikattir. Fakat, Almanların Ru
hakkındaki kötü maksatları, T
harca bazı misallerle meydana
kınca, halk, harbi, vatan müdai
sının bir vâcibesi olarak benji
miştir.

MUAZAM HARB HAZIRLIĞI

Yüzbaşı «T» ye yeni bir sual
ha soruyorum.

— Dünya matbuatı, son zar
Tar, sık sık bir harb ihtimalini
bahsediyor, dünyanın her tara
da derin bir huzursuzluk ve enc
var. Sovyet Rusyanın kat'iyen
nüniyet sahibi olmadığı ve di
milletlerin istiklâlini tehdit et
umumî bir kanaat halindedir.
hususdaki fikriniz nedir?

Konuşmamızı daha ilk anını
itibaren, en ince teferrufları
kadar nüfuz edebildiği Rusya
komünizm meseleleri hakkınd
derin bilgisine ve hâdiseleri bit
bir şekilde tahlil kabiliyetini sa
tiğim yüzbaşı «T» şu cevabı ve

— Eğer bana, Rusya harb isti
mu, tarzında bir sual sorsaydı
size bilâtereddüt ve kat'iyetle,
yır cevabını verirdim. Filhak
Rusya bugün patlak verecek
harbi behemehal kaybedece
bildiği için, bundan var kuvve
ictinap edecek, icabında şin
müttefiklere tâvizlerde dahi
lunacaktır. Fakat bu, Rusya ha
hazırlanmıyor demek değildir.
İhtis Ruslar hiç bir zaman

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2159

«sevinç ve heyecanla» veracak şekilde «ternuzlenecekleri» günün pek de uzak olmadığını bilirler.

Diğer taraftan, Çindeki son hükümetler, Rusyanın, Asyaya nüfuz siyasetinde zamanla muvaffak olabileceği endişesini uyandırmaktadır. «Bu bank başka bank» kabibilinden, «Çin komünistleri başka komünist, Ruslarla uyuşamazlar» tarzındaki hülyalarla teselli bulunmak derin inkisarı hayaller doğurabilir. Sovyet ihtilâlini hatırlayanlar, Beyaz Rus ordularıyla harbeden kızılordu saflarında, bir kaç Çin tümeninin de çarpıştığını ve bugünkü komünist Çin zimamdarlarının işte bu eski ve mütaassıpta ihtilâlciler olduklarını bilirler. Binaenaleyh Çin komünistlerinin Rus komünistleriyle anlaşmayıp Amerika ile diğer müttefiklerle anlaşacaklarını ümit etmek hiç bir mantığa istinat etmeyen bir safdillik olur.

— Bütün bunlar doğru olabilir, dedim, fakat Amerika'nın, bugün olduğu gibi yarın da muhafaza edeceği bir çok tefavvukları bulunduğuda muhakkaktır.

devre içerisinde, Rusların on bir milleti tahakkümleri altına aldıklarının farkında bile değildirler. Birçokları on altı «Cumhuriyette» müteşekkil Sovyetler Birliğini meselâ Amerikanın 48 devletten müteşekkil ittifakı gibi bir şey zannediyorlar. Kendilerine Rusya'da 50 milyon Ukraynalı, takriben 40 milyon Türk, milyonlarca Gürcü, Kalmuk, ve Ermeni yaşadığını ve Rus nüfusunun 80 milyonu geçmediğini söylediğim zaman birçokları hayretle yüzüme bakıyorlar. Bu 80 milyon Rusun, sorotuz sene içerisinde, nüfuslarının mecmuu 220 milyonu bulan 18 memleketi iştilâ ettiğini bilmiyen bir çok Avrupalı ve Amerikalıya rastladım.

MEDENİYET TEHLİKEDEDİR

Rusyaya karşı sert bir siyaset tabikiğine karar verildiği bir şenedenberi, Rus zimamdarları, hedeflerini değil sadece metodlarını değiştirmişler ve Çekoslovakyayı dahilden fethettikten sonra, komünizmi 400 milyonluk Çine ve diğer Asya memleketlerinin bazılarına da sokmağa muvafak ol-

Yüzbaşı «T»:

— Biliyorum, diye cevap verdi, bana meselâ, Amerikan millî gelirinin Ruslarınkinden üç misli fazla, Amerikan çelik istihsalâtının Ruslarınkinden dört defa üstün olduğunu, binaenaleyh Rusların üç bir zaman Amerika'nın namütenahi servet ve sanayi imkânlarıyla ölçüşemeyeceğini söyleyeceksiniz. Fakat bu nevi istatistikler nuharip iki tarafın kuvvet ölçüsü için riyazi bir katiyet teşkil etse ilâli, Almanların bu son harpte iki üç ay dahi mukavemet gösterememeleri lâzımdı. Halbuki hâdiseler bize tam aksini gösterdi ve eğer Amerika harbe girmeseydi, netice olurdu, bunu ancak Tanrı bilir. Görüyorsunuz ki, bir harpte, servet ve sanayi istatistiklerinin ifade ettiği kuvvetten başka diğer bir çok âmiller de vardır.

muşlardır.

«Bütün bunlar açıkça gösteriyor ki, meselâ Doğu Avrupa pazarlarının katliamına Batı Avrupa kiliselerinde yapılan ayinlerle mâni olunamayacağı gibi, Birleşik Milletler konferansında İnsan Haklarını Koruma Beyannamesini müttefikler kabul etme keyfiyeti de yüz milyonlarca insanı kölelikten kurtaramıyor.

«Medeniyetin ve insanlığın müdafaası gibi ağır bir mes'uliyeti üzerlerine almış olan Devletler ile birlikte, hür milletlerin efkârı umumiyele de şu hakikati bilmelidirler ki, kaderin acı bir istihzasiyle «Medeniyet Asrı» vasfını alan asrımızda, kürçe-arzın beşte birini kaplıyan muazzam bir saha üzerinde, yüz milyonlarca insan, zulüm, vahşet ve yalancı vasfı bir sistem haline ifrağ eden

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E 2153

Yarın devrim
üstte

Medeniyet girmesi
pönder elle
yarıttı.

9 Haziran 1949
TASUN

orada elzem yol

MUSOET bir um kuşuuna yuce yüz inandıkları ve bunun için de bütün Sovyet mekteplerinde ve komünist gençlik teşkilatlarında en mühim ders olarak okutulan «Marksist Diyalektika»na göre, cihan komünist ihtilali, Sosyalist dünya ile kapitalist dünya arasında vukuu mukadder olan çarpışma olan doğacaktır. Komünistlerin «ikinci dünya emperyalist harbi» namını verdikleri son harbe, müttifiklerin, bir çok hatalar neticesinde, Sovyetlere bazı memleketlerle komünist rejimi kurma imkânlarını vermeleri, «Diyalektika İlmâ»nin Rusyadaki kredisini bir kat daha arttırmış ve üçüncü dünya harbinin, komünizmin zaferine neticeleneceği hususunda her komünisti körukörüne inandırmıştır.

ZAMAN KİME ÇALIŞIYOR

— Sözlereinden şu neticeyi çıkarıyorum: Ruslar zaman kazanmaya çalışıyorlar, Fakat, acaba zaman Ruslar için mi çalışıyor? — Bu hususta kat'i bir şey söylemez de, Rusların zamanla bir çok sahalarda, bugüne nazaran mühlüm avantajlar temin edebileceği muhtakkaktır.

↓
mühim avantajlar temin edilecekleri muhtakkaktır.

— Meselâ?

— Meselâ, atom bombasının sırrına vakıf yegâne memleket olması hasabile, Amerika bugün Rusya üzerinde kahır bir kuvvet üstünlüğü elde etmiştir. Bir silâhın, atomdan da olsa, ilelebet gizli kalamıyacağına göre, yarın Rusların da bunun sırrına vakıf olacakları muhtakkaktır. Bu takdirde, Amerikalılar bombalarını ne kadar takâmill ettirirlerse ettirsinler, miktarlarını ne kadar arttırlarsa arttırsınlar, artık atom bombasının yegâne sahibi olmaktan mütevellit zararını teâfi edemez. Rusyanın bugünkü zaafını teşkil eden diğer âmillerden biri de, son harbe ve ya bilâhara yuttuğu ve nüfuslarının mecmuu 100 milyonu bulan Doğu Avrupa memleketlerini henüz haazmedememiş olmasıdır. En mütaassıp papazlara bile dinsiz, imansız birer casus ve kaçakçı olduklarını itiraf ettirmenin sırrını bulan komünist metodlarına yakında aşına olanlar, bu memleketlerin, Sovyetler Birliğine ilhak kararını

Rusyayı terketmeden kısa bir müddet evvel, bir Rus general'ından duyduğum ve tasvip etmemekle beraber sayan dikkat bulduğum sözlerini nakledeyim. Siyasi komünistlikten yetiştiği için, resmî Rus nokta nazarını fade ettiği, muhakkak olan bu mütaassıp komünist, bir içki masası başında etrafını alan subaylara, aynen şöyle diyordu: «İleride bir atom bombasına girersek, Amerikalılar bir sürü bomba atarak şehirlerimizi tahrip ve hattâ 50 milyon nüfusumuzu da mahvedebilirler. Bununla Sovyet rejimi çökere; ve halkımızın disiplini bozulmaz. Fakat biz Newyork ve Washirngton üzerine bir iki bomba attırgun gün, memleketinde rahat rahat oturan Amerikan halkında, Avrupa için kan dökmek hevesinde eser kalmıyacaktır.» Komünistlerin zihniyetini görüyorsunuz. Fakat, gayelerinin tahakkuku uğruna 50 milyon vandaşının inhasını ve şehirlerinin tahribini t. kadar soğukkanlılıkla kabul eden bir rejimin bu barbarca zihniyeti

kadar soğukkanlılıkla kabul eden bir rejimin bu barbarca zihniyeti, haddi zatında bir kuvvet teşkil etmez mi?

DÜNYA EFKARI VE RUSYA

Gülerek dedim ki:

— İstikbali pek karanlık görüyorsunuz, yüzbaşım. Size kalsa, hiç vakit kaybetmeden, Ruslara hemen bugün harp ilân edeceksiniz.

Yüzbaşı «T» ademi tasdik makamında başını salladı ve aynı ciddiyetle:

— Hayır, dedi, istikbali karanlık görmüyorum. Bilâkis, ergeç aklı selimin ve yüksek beşeri ideallerin muzaffer olacağına, barbarca zihniyetler üzerine kurulmuş rejimlerin ise ortadan kalkacağına inanıyorum. Fakat itiraf edeyim ki, Avrupalılar ve bilhassa Amerikalılar, Sovyet Rusyanın igyürlü ve onun korkunç olduğu kadar müessir de olan tahakküm metodları hakkında çok az malûmattardır. Rusyadan çıktığım iki aydan beri burada görüşüğüm bir çok kimseler, komünist ihtilali ile son karbin başlangıcına kadar geçen devre içerisinde, Rusların on bi

kontaraj bir rejimin eseri olmuştur. Barbarca bir en koyu taassubunu gösede birakan bu rejim yalnız cisimlere değil ruhlara vicdanlara fütürle de hakim olmuştur. On milyonlarca kale korku ve denzet ezrinde onun kâr alekleri haline gelmiş milyonlarca insan onun korkunç gayeleri için mukaddesat olarak benzeri şerhler. Bu rejimin hududları her ne kadar bucağız hudutları içerisinde yerleşmiş muazzam faaliyetin bir tek gayesi vardır. Cihan ihtilali.

Görüyor, kan ve hayret peşası ne elde edilen bütün neticeler zeytani zeharın bulduğu bir yol ve vasıta ile buluyor. Bu gaye uğruna sarf oluyor.

Orada bu payesinden rızası ile varacağı, necele hiçbir beşeri kuvvet buldu. Madepi için yce mahv veya muvaffak olmaak zorundadır. Binaenaleyh kendisini yeterli derecede kuvvetli hissetmeder darbeyi indirmeye cespi asılsız ve bedihidir.

Medeni dünya efkarını ummuşları bu hakikati görmeli ve epce hus milletler mücazi zıfırların der erin kulursalar bile medeniyetin kumihirne beraber mahvı ile muvortarsı tegebbüsü Rusyanın emalına malikdirler.

F. Daryal -
F. Daryal.

«sevinç ve heyecanla» verecek şekilde «ternizlenecekleri» günün pek de uzak olmadığını bilirler.

Diğer taraftan, Çindeki son hâdiseler, Rusyanın, Asyaya nüfuz siyasetinde zamanla muvaffak olabileceği endişesini uyandırmaktadır. «Bu bahk başka bahk» kabilinden, «Çink komünistleri başka komünist. Ruslarla uyusamazlar» tarzındaki hülyalarla teselli bulunmak derin inkisarı hayaller doğurabilir. Sovyet ihtilalini hatırlayanlar, Beyaz Rus ordularıyla harp eden kızlordu saflarında, bir kaç Çin tümeninin de çarpıştığını ve bugünkü komünist Çin zimamdarlarının işte bu eski ve mütaassıp ihtilalciler olduklarını bilirler. Binaenaleyh Çin komünistlerinin Rus komünistleriyle anlaşmayı Amerikalılar veya diğer müttetiklerle anlaşacaklarını ümit etmek hiç bir mantığa istinat etmeyen bir safdillik olur.

— Bütün bunlar doğru olabilir, dedim, fakat Amerika'nın, bugün olduğu gibi yarın da muhafaza edeceği bir çok tefevvukları buunduğu da muhtakkaktır.

↓
Yüzbaşı «T»:

— Biliyorum, diye cevap verdim, ana meselâ, Amerikan millî gelirinin Ruslarınkinden üç misli azla, Amerikan çelik istihsalatının la Ruslarınkinden dört defa üstün olduğunu, binaenaleyh Rusların bir zaman Amerikanın namüte-

devre içerisinde, Rusların on bir milleti tahakkümleri altına aldıklarının farkında bile değildiler. Birçokları on altı «Cumhuriyette» müteşekkil Sovyetler Birliğini meselâ Amerikanın 48 devletten müteşekkil ittifadı gibi birsey zannediyorlar. Kendilerini Rusyada 50 milyon Ukraynalı, takriben 40 milyon Türk, milyonlarca Gürcü, Kalmuk, ve Ermeni yaşadığını ve Rus nüfusunun 80 milyonu geçmediğini söylediğim zaman birçokları hayretle yüzüme baktılar. Bu 80 milyon Rusun, sor. otuz sene içerisinde, nüfuslarının mecmuu 220 milyonu bulan 18 memleketi istilâ ettiğini bilmeyen bir çok Avrupalı ve Amariaklıya rastladım.

MEDENİYET TEHLİKEDEDİR

Rusyaya karşı sert bir siyaset tabikibine karar verildiği bir senedenberi, Rus zimamdarları, hedeflerini değil sadece metodlarını değiştirmişler ve Çekoslovakya'yı dahilden fethettikten sonra, komünizmi 400 milyonluk Çine ve diğer Asya memleketlerinin bazılarına da sokmağa muvaffak ol-

↓
muşlardır.

«Bütün bunlar aşıkça gösteriyor ki, meselâ Doğu Avrupa papazlarının katliamına Batı Avrupa kiliselerinde yapılan ayinlerle mâni olunamıyacağı gibi, Birleşik Milletler konferansında İnsan Hakları Koruma Beyannamesi»

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2159

Uzun devranı

9 Haziran 1949
Cuma Pazar

Sovyet yüzbaşısı "I, AID" heyecanlı macerası

Stalin şimdi de Pan Türkizm dâvasına mı başlıyor? Bir kaç aydanberi Türkistanın ve Azerbaycanın gençlik teşkilâtında şu propaganda yapılmaktadır: «Slâvlar gibi Türklerin de ekseriyeti Sovyetler Birliğine dahil olmuşlardır. Bu gün Rusyada 38 milyon Türk yaşamaktadır. Hariçte kalau 18 milyon kadar Türk Anadolu da faşist bir rejimin zulmü altında ezilmektedir. Sovyetler Birliğinde yaşayan Türkler bu kardeşlerini unutmamalıdır.

Sovyet yüzbaşısı T nin batı Avrupa muhabirinize yaptığı ifşaat hakkındaki yazı serisinin son makalesini bugün aşağıda okuyacaksınız. Bundan evvelki yazılar dünkü ve evvelki günkü püshalarımızda intişar etmiştir.

★
Frankfurt, (MAYIS)

yor, halk şairleri milli destanları kulaktan kulağa fısıldıyor, anneler beşiklerdeki çocuklarına bile millî ruhu aşulamaktan geri durmuyorlar.

Sovyetlerin, Rusya Türkleriyle Türkiye Türkleri arasına dikdikleri demir perde de hiç bir netice vermemiştir. Türkistanda şehit o-

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2159

Frankfurt, (MAYIS)
S AYANI hayret bir çok macera
ve tehlikelerden sonra. «De-
ir Perde» yi aşarak müttetikle-
mizin himayesi altına giren ve
len Türkistanlı olan Sovyet yüz-
üşüsü «Tonin Rusya hakkındaki
şaatını dünkü yazımda bildirmiş-
m.

bu dikkate sa-
u ifşaatın, bü-
sa Türkleri ve
rkiye'yi ya-
ıdan alâkadar
nesi bakının-

YAZAN:

F. DARYAL

Batı Avrupa diplomatik Muhabirimiz

an çok mühim oia. ikinci ve son
ismını da bu yazımda bildiriyo-
um.

Bolşevik ihtilâlini müteakip,
lus orduları tarafından işgal edi-
erek, istiklâllerine nihayet verilen
lusyadaki Türk ülkelerinin, Sov-
et rejimi altında geçirdikleri ha-
atın kısa bir tarihçesini yapan
üzbaşı «T», sözlerine şöyle de-
am etti:

Bazan siyaset icabı olarak,

Bazan siyaset icabı olarak,
insanlığın en büyük facialarını bi-
le görmemezlikten gelen medenî
dünyanın, ancak bu gün gözlerini
açan korkunç komünist metodları,
bundan otuz sene kadar evvel,
Rusyadaki Türk ülkelerini de ka-
sıp kavurmuştu. Komşu memle-
ketlere ve bilhassa Türkiye'ye sı-
ğınmak saadetine erişemeyen on
binlerce Türk münevveri, idam
sehpalarında veya Sibiryanın
«Buzlu Cehennemleri»nde imha
edildikten sonra, yeni nesillerin
komünist mefkûresine ve Rus si-
yasetine uygun bir terbiye ile ye-
listirilmesine başlandı. Bu meyan-
da, Rusya Türkleriyle Türkiye
Türkleri arasındaki her türlü alâ-
ka ve münasebetin kesilmesi, en
çok ehemmiyet verilen nokta idi.

ALFABENİN KALDIRILMESİ

Fakat iki kardeş millet arasında-
ki his ve kültür bağlarını bir anda
söküp atmak tabii mümkün değil-
di. Bunun için evvelâ, bu kültür
birliğinin en mühim âmili olan
alfabevi kaldırmakla işe başlandı.

alfabeyi kaldırmakla işe başlandı.
1923 senesinde Arap alfabesi kal-
dırıldı ve yerine lâtin alfabesi kon-
du. Böylelikle, Türkiyede, o za-
manlar hâlâ Arap harflerile bası-
lan gazete, risale ve kitapların
Rusya Türkleri tarafından okuna-
maması temin edildi. Fakat bir kaç
sene sonra, Türkiyede de, Rusya
Türkleri için kabul edilen lâtin al-
fabesinin hemen hemen aynı ka-
rını emince, Sovyetler Rusya Türk
leri için yeni bir harf inkılabı da-
ha yaptılar. Türkistan, Azarbay-
can, Şimalî Kafkas, Volga ve Kı-
rım Türkleri için yekdiğerlerinden
ayrı alfabeler tertiplendiği gibi,
bu alfabelerin Türkiyedeki alfabe-
den farklı olmasına ve birçok Rus
harfi ihtiva etmesine de dikkat e-
dildi. Böylelikle, İstanbulda veya
Taşkente basılan bir kitabın, ay-
nı kolaylıkla Baküde, Kazanda ve
Bağçasarayda aynı kolaylıkla o-
kunup anlaşılmasına imkân veren
Türk Kültür Birliğinin en mühim
âmillerinden biri ortadan kalkmış
bulunuyordu. Bir müddet sonra

bulunuyordu. Bir müddet sonra
Türk mekteplerinde Rusça tedrisat
da mecburî olunca, Sovyetlerin ta-

vermemiştir. Türkistanda şehit o-
lan Enver paşa, Kafkasyaya gelen
İslâm ordusu kumandanı Nuri pa-
şa birer milli kahraman olarak
kalplerde hâlâ yaşamakta, Türki-
yeye bugün de Türklüğün kâbe-
si nazariyle bakılmaktadır.

Ben Rusya Türklerinin Türkiye-
ye karşı bağlılıklarının veciz bir

misalme bu son

harbte bizzat şa-
hit oldum: Alman
ların Rostov'a

doğru süratle i-
lerledikleri bir es-

nada, Sovyetler o muntakaya, alel-
lâcele, üç fırka göndermişlerdi.
Ekseriyeti Türk unsurundan mü-
teşekkil bulunan bu fırkalar, Al-
manlarla çok kanlı bir muharbe-
ye tutuşmuş ve Alman ileri harekâ-
tını durdurmağa muvaffak olmuş-
lardı(1). Bunun üzerine, Alman
kumandanlığı, Rusya Türklerinin
hissiyatını pek iyi anladığını gös-
teren bir hileyeye baş vurdu. Alman
tayıareleri bu fırkalar üzerine, gö-

tayıareleri bu muntaka-
ya «Türkiyenin Rusyaya harb ilan
ettiğini bildiren beyannameler at-
mağa başladılar 24 saat sonra, bu
fırkaların ekseriyetini teşkil eden
Türkler, Alman tarafına geçmiş
bulunuyorlardı (2). Hâdisenin özü
kadar, Rusların bu Alman hilesini
o zaman meskût geçmeleri keyfi-
yeti de mânîdardır.

Harbi müteakip, Sovyet hükû-
metinin Türklerle karşı muamele-
sinde esaslı hiç bir değişiklik olma-
dı. Bilâkis, Kırım ve Karagay muh-
tan cumhuriyetlerinin «Sovyet va-
tanına ihanet» suçu ile tasfiyeleri
ve ahalisinin de kütle halinde sür-
gün veya imha edilmesi, hiç de
hayra alâmet değildi.

RUS ENTRİKALARI

«Netekim», Ruslaştırma siyaseti-
ne daha büyük bir şiddet ve hız
verildiği gibi, Rusya Türkleriyle
Türkiye arasına nifak sokmak i-
çin de hiç bir fırsat kaçırılmadı.
Bu meyanda, Türk hükûmetinin,
harb içerisinde Türkiye'ye sığınan
Rusya Türklerini harb akabinde

harb içerisinde Türkiye'ye sığınan
Rusya Türklerini harb akabinde
Rus makamlarına teslim etmeleri
hâdisesi, Ruslara bulunmaz bir
entrika mevzuu vermişti. Dünya
milyasında en mühim hâdiseleri
bile, icabında halktan gizlenmesini
bilen Sovyetler, bu axt haberin
Rusya Türkleri arasına yayılma-
sına mâni olmak şöyle dursun, bi-
lâkis yardım etmişlerdir.

Türkiye hükûmetinin, kendisine
sığınan milletdaşlarını Rusyaya
teslim etmesi haberi kısa bir za-
manda, ağızdan ağıza bütün Türk
ülkelerine yayıldı ve bittabi bura-
larda büyük bir hayret ve teessür
uyandırdı. Bu muhacirler meya-
nında, bütün Rusya Türklerinin
sevgi ve muhabbetini kazanmış
çok değerli ve genç bir edibin de
Rus cellâtlarına teslimi, bilhassa
büyük bir hüznün ve inkısarî ha-
yal uyandırmıştı(3).

Fakat bu sözlerimden, Rusya
Türklerinin şu veya bu sebeple
Türkiye'ye küskün olabilecekleri
neticesini çıkarmayınız. Türkiye

neticesini çıkarmayınız. Türkiye,
her Rusya Türkü için, mukaddes
bir kâbe ve yegâne ümit menbaı

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2158

S
t
i
c
c
i

sa
di
ki
Y
da
tu

hi
se
g
m
ri
d
y
ü

ri
b
t
d
d
d

in
K

maşkesi altı

Tito Arnavutluğu yutuy

Arnavut komünistleri birbirini görür, Dr. Şefik Hüseyin'in
 en iyi talebendi diye övündüğü bakihi komünist, Yayın
 Propaganda Bakanı Seyfullah ortadan kayboldu

RUS çemberi içindeki Bal-
 kan memleketlerinin en
 bedbahtı, şüphesiz ki, Arnavut-
 luktur. Bu küçük memleket şu
 ikinci dünya muharebesinde ar-
 dına üç düşman istilâsına uğra-
 mıştır: 7 Nisan 1939 da başlıyan
 faşist istilâsı, faşistliğin yıkıl-
 dan sonra gelen nazi istilâsı, şun-
 di de harp sonundanberi devam
 edip gelen komünist istilâsı...

Arnavutluk milletini çoğunluğu
 ile bu her üç istilâyâ karşı ayak-
 lanmış, gücü yettiği kadar ve yıl-
 madan dövülmüştür. Fakat buna
 rağmen müstevlilerin her üçü c
 memleket içinde az sayıda bir tak-
 ım yerli unsurlar elde etmişler
 ve bunlara kukla hükümetler
 kurmuşlardır. Faşist istilâsı
 Arnavutluk bağımsızlığını ortad-
 an kaldırmıştı. Tirandaki kukla
 hükümet, İtalyan kralı Victor E-
 manuelin oradaki vekili Jacomo-
 nin elinde bir oyuncaktan ibare-
 tti. Nazi istilâsı askeri bir işgal
 mahiyetinde kaldı. Bu sahanın
 kukla hükümeti, eski idareten kal-
 ma bir takım yüksek memurlarla
 Almanya'da okuması birkaç genç-
 ten müteşekkildi. Şimdiki komü-
 nist istilâsına geçince, bu hüsbü-
 tirin başta bir şeydir. Bu üçüncü
 istilâ safhası Arnavutluğu Rus
 çemberinin içine alıp ikâmı, Ti-
 to Yugoslavyasının bir parçası
 haline sokmuştur. Faşist Tiran,
 Romanya beğli idi. Komünist Ti-
 ran, Belgrada başlıdır. Zavalı Ar-
 navutluk yıllarca devam eden ba-
 ğımsızlık muharebeleri içinde is-
 tilâdan istilâyâ uğramaktan başka
 bir şey görmemiş ve tam kurtuluş
 gününü beklediği bir anda ma-
 kûs bir âhıbele istilâların en kö-
 stüsüne düşmek talihsizliği ile kar-
 şlaşmıştır: Slâv istilâsı...

Tiranda bugün de bir kukla hü-
 kûmet vardır. Bunun harp yıllar-
 ındaki eşlerinden farkı, bir fa-
 şist kral vekili veya bir nazi or-
 du komutanı yerine Kızıl Moskô-
 dan gelme bir komünist elinin
 belirsiz, kimin nesi olduğu meşhul
 bir takım karanlık tiplerle tene-
 keci ve marangoz gibi esnaf takı-
 mından birkaç kara çabıdan ve
 okul sıralarından dağılırlarına, o-
 radan da hükümet sandalyelerine
 konmuş bir avuç çocuk çocuktan
 müteşekkil olmasındır.

Mesela Tiran hükümetinin şim-
 dikî Maliye Bakanı Ramadan Ci-
 tak'unun kim olduğunu, nereden
 türediğini bütün Arnavutlukta bi-
 lan tek bir kişi yoktur. Bunun bir
 İslâm adının maskesine bürün-
 müş bir Sap bozuntusu veya bir
 Boşnak olmasında pek muhtemel-
 dir.

Başbakan Enver Hocanın mu-
 avini ve İşleri Bakanı Koci Ço-
 çe adında biri de vardır ki harp-
 ten evvel Görice'de tenekeçilik
 yapardı. Komünist Arnavutlukta
 Titonun en güvendiği adam, işte
 bu dünkü tenekeçi gıvandır.

Kukla hükümetin öbür üyeleri
 çokluk çocuktan ibarettir. Mesela
 Başbakan Enver Hocanın kendisi
 henüz 36 yaşındadır. Devlet iş-
 lerinde hiç bir bilgi ve görgüsü
 olmayışı gibi, 1941 yılına kadar en
 küçük bir şöreti de yoktu. Er-
 gini bir hocalar ailesinin oğlu o-

bu siliik genç, bir Arnavut li-
 sesini bitirdikten sonra birkaç yıl
 Avrupa'da üniversiteden üniversi-
 teye girmiş, çıkmış, hiç birini bi-
 tirememiş, nihayet 1938 de Arha-

Yazın
 A. BAHAR ÖZLER

vatluğa dönerek Millî Eğitim Ba-
 kanlığına hoc vermiş, diplomasisi
 olduğu için a çok yüksek maaş-
 ına sahip olmuştu. Görice
 lisesinin küçük müfettişinde Fran-
 sızca dil derslerini vermeye başla-
 mıştı. Kültürce vasıftan aşağı,
 karakterce kendi halinde, gelin-
 gen, mahcup, ve sinsi bir öğret-
 mencikti.

Bunun sözüde Başbakanı olduğu
 kukla hükümetin Spiro Naku
 adında bir de «Endüstri Baka-
 nı» (!) vardır ki 24 yaşını henüz
 aşmamıştır. Bu çocuk harp yıllar-
 ında orta okul tahsilini yarıda bi-
 rakarak dağı çıkmış, Yugoslav-
 yadan gelen komünist çetelere
 katılmış ve bir «dağ kahramanı»
 kesilmiştir. İyün daha güllük tar-
 rafı, plânlı veya plânsız ekonomi
 ilminin ilk bahislerini bile oku-
 mayan bu yaman «Endüstri Baka-
 nı» nun Arnavutluğu komünistleş-
 tirmeğe memur olan komünis-
 tizm nun başkanlığına getirilmiş
 olmasındır.

Arnavutluk aşağı yukarı iki yıla
 yakın bir zamandanberi sözüde
 «Arnavut Komünist partisi» ne,
 ötede Titonun Yugoslavyasına da-
 yanan «Dünya İşleri Bakanlığı»
 elindedir. Bu müddet zarfında Ar-
 navutlukta olup bitenler, demir
 perde arkasındaki diğer Balkan
 ve Doğu Avrupa memleketlerinde
 olup bitenlerin harfi harfine ay-
 nıdır. Yugoslavyada yapılanlar,
 Arnavutlukta da aynen taklit e-
 dilmiştir.

Arnavut komünistleri bugün iş
 bağında bulundukları sürece, işi
 sene zarfında en büyük bir za-
 fardan geçirmişlerdir. Birkaç yıl
 da sadece ortadan kalkmışlardır.
 Bu müthiş insan zayıflama har-
 mını rejiminden sonra...

Bu müthiş insan zayıflama komü-
 nist rejiminden sonra yabancu
 memleketlere sığınmak zorunda
 kalan 6-7 bin Arnavudu da kalır-
 sak, topu topu bir milyon kişiden
 müteşekkil o küçük milletten ne-
 ler kaybettini ve bu neticenin
 Balkanlardaki asırık Slâv emel-
 lerine ne dereceye kadar hizmet
 ettiğini anlamakta güçlük çekme-
 yiz.

Bu sistenli imba sayıyeti ve tat-
 bıkati hiç durmadan devam edip
 gidiyor. Fakat artık memleket in-
 çinde ve halk tabakaları arasına
 temizlenerek kimseler kalması
 için sıra şimdiki komünist parti ü-
 yelerine ve bunlarla işbirliği ya-
 pan safdillere gelmiştir. Bunlara
 karşı kullanılan suçlandıma u-
 sululu, Sovyet Rusya'da ve bunun
 peyklerinde kullanılan usulün
 topu topu aynıdır:

Kalkınma faaliyetlerini balta-
 laamak, kapitalist düşmanlarla
 (Amerikalılar ve İngilizlerle) iş-
 birliği yapmak, rejimi devirmek
 üzere suikastlar hazırlamak v.s.
 arada bir yeni yeni keşfedilen bu
 «hainlere halk mahkemeleri önü-
 ne getiriliyor ve zavalıla suçla-

u teker teker «itiraf» ettiriliyor.
 Biladığı gibi bu mahkeme ü-
 sulünde itiraf usulü, bolşevik ih-
 tilâlarından sonra Sovyet adiyesi
 tarafından icad edilmiş ve o za-

ÖZLER

mandanberi komünist diktatörlü-
 ğü altında yaşayan memleketlerde
 bel bel tutuk edilmiştir. Bu su-
 retle kehan başa uydurma isna-
 lardan müteakke suçları ispat için
 ne şahit bulunmuş ne kim kalı-
 yor, ne de delil ve vesika aramı-
 ya.

Her yılın içinde Arnavut ko-
 münistleriyle işbirliği yapan saf-
 dillerin yüzde ellisi, halk mahke-
 melerinin kararına ya asılmış ve-
 ya hapse atılmıştır. Herhangi bir
 toplantıda muhalif rey vermeye
 kinse gitarsa, hemen ertesi gün
 ortadan kaybolmaktadır. Tiran
 lisesi felsefe öğretmeni Gjerg Ko-
 kosi bir komünist toplantısında
 tek başına «hayır» demek celâ-
 detini gösterdiği için yirmi sene
 hapse mahkûm olmuştur. Tiran
 avukatlarında Stad Aslan' ken-
 disine teklif edilen memuriyeti
 «habilden çekindiği için İngilizler-
 le güzel temaslarda bulunmak şü-
 çu ile itham edilmiş ve hapse atılmış
 tir.

Son günlerde komünist partisi-
 nin en gözde üyelerinden bazı-
 ları ve birzart partinin milletvekili
 seçtiği dokuz kişi, İşleri Ba-
 kkanının emriyle mebusluktan az-
 ledilmişler ve muhakeme edilmek
 üzere tevkif edilmişlerdir. Bunlar
 arasında Enver Hocanın millî
 hukuk müfettişliğine getirdiği es-
 ki komünistlerden Koste Boşnya-
 ku ile harp esnasında güney Ar-
 navutlukta komünist çetelere
 başkanlık yapan İslâm Radoviçka gi-
 bi okulukta tanınmış kimseler de
 vardır. Bunların muhakemeleri
 yakında görülecektir. Ve Tiran
 radyosu bir kere daha bu ve su-
 vatan halinin dışındaki kapita-
 listlerle uyumatacak rejimi devir-
 mek üzere teşebbüslerini, bütün
 suçlarını itiraf ettiklerini ve
 mahkeme kararına kurguna dizil-
 diklerini dünyaya yaymak fırsatı-
 nı bulmaktadır.

Şimdi Tiranda «Arnavut komü-
 nist partisi» denilen sahte teşek-
 külden kendi içinden gökmeğe baş-
 ladığına delâlet eden bir takım a-
 çık hareketler cereyan ediyor.
 Son haberlere göre, Enver Hoca
 gecenlerdeki Moskova seyahatin-
 den önce evvel kendi kabinesin-
 den bir propaganda Bakanı Seyful-
 lah Matigosa'yı azletmiş ve hattâ
 tevkif ettirmiştir. Sebep? «acı ve
 kifayetsizlik!» Hayret! Âdetâ
 müteveffa Hitlerin hayatta Ken
 Goebbelsi azletmesi gibi bir şey!

Bu Seyfullah, sayıları bir avuç
 «dövülen» Arnavut komünist-
 leri arasında hakikaten komünist
 bir «dövülen» kültür bekomundan,
 hele komünistlik kifayeti baki-
 menden, beşinden üstündür. Dr.
 Sofik Titonun hükuleleri çöle-
 san başı ikinci dünya muhare-
 besinden sonra Moskovadaki ih-
 tilâk propagandası okulunda-
 ki «öğretmenliği zamanında gün-
 yarı müfettişliklerinden gelen

TDVİSİM
 Kütüphanesi Arşivi
 No 26/2/59

kızıl delikanlılar arasında kısa boylu, esmer ve uçuk benizli, derin bakışlı bir Arnavut genci vardı; hani o günjere aid hatıralarını İskanbulu dostlarına anlatırken Seyfullah adındaki o genci anar ve «en iyi talebemi» diye övünür, dururdu; işte o Seyfullah, Enver Hocanın şimdi azlederek hapse attığı ve bir rivayete göre Sibiryaya gönderdiği Seyfullahın ta kendisidir.

Bizim meşhur ihtilalcilik profesörümüzün o «en iyi talebesi» Moskva kurslarından sonra işi bir hayli ilerletmiş, bir yandan komünizme etrafında sistemli araştırmalar yapmış, hatırı sayılır bir Marxizm nazariyecisi olmuştu; öte yandan da arnavutçasını epey kuvvetlendirmiş, arnavutça nesir veya nazım çalışmalarında iyi neticeler almış, eser vermiş, hattâ bu arada Marx ile Lenin'in bazı eserlerini arnavutçaya çevirmişti. Bu seferki harp sonunda Tiranda ilk komünist hükümeti kurduğu vakit, Seyfullah Malişova bu hareketin hem ideoloğu oluyor, hem de propaganda ve yayın bakanlığını eline alıyor.

Daha dün kadar Arnavutlukta komünist gazete ve mecmuaların en ziyade methettikleri adama, bu Seyfullah Malişova idi. Daha dün kadar Enver Hocanın kendisi mühim nutuklarını ve hattâ bazı mektuplarını ona yazdırır, yeni türeyen zamane muharrirleri ise hemen her yazılarında Seyfullahın bir sözile başlarlar veya onun eserlerinden almış bir cümle ile kapatırlardı. Şimdi o koca ideoloğa, o büyük komünist mütefekkiye, «Şankay» adındaki şarkisile resmî komünist edebiyatında yüksek bir pâyeye erişen o milletlerarası ihtilâl gairine öyle hâdenbire ne oldu? Suçu, kahahati nedir?

Bu sorunun cevabını son zamanlarda Arnavutlukta gelen haberler oldukça aydınlatıyor. İki genelik komünist idaresi memleketi baştan başa bir harabezâre çevirmiştir. Maddî perişanlık ve sefalet son haddine varmıştır. Halkın yüzde seksen'i yabancı otları başka yiyecek bulamıyor.

Günden güne artan bu sefalet bizzat komünist partisinin içinde bile şüpheler ve memnuniyetsizlikler uyandırmış ve parti ileri ge-

lenlerini içi hizbe ayırmıştır. Seyfullah Malişova ve bunun etrafında toplanan «münevverler», tutulan yolun bir çıkmaza saptığını görmeğe başlamışlar, Yugoslavya ile yapılan iktisadi anlaşmaların yeniden gözden geçirilmesini ve batı demokrasilerden gelecek yiyecek yardımına memleket kapısının açık bulundurulmalarını istemekten çekinmemişlerdir. Bunlara göre, açlığı yaratan başlıca sebep, batı devletleriyle ve bilhassa Birleşik Amerika ile iktisadi bağların bütün bütünü kesilmiş olmasıdır.

Öbür taraftan Marshall yardım planına ve hususile İngiltere ile Fransanın davetlerine karşı Tito hükümetinin aldığı menfi vaziyet, halkı umidsizliğe sevk etmiş ve parti teşkilâtı içindeki muhaliflerin hem sayılarını, hem cesaretlerini artırmıştır. Millî banka müdürü Koste Boşniyaku'nun azil ve tavrifi hükümetin gerek iktisadi, gerek malî programına itiraz etmesinin neticesidir. Enver Hoca hükümetinin geçenlerde resmî gazetede neşrettiği dokuz aylık devlet bütçesindeki rakamlar, komünist Arnavutluğu Tito Yugoslavyasına ne gibi ağır ve ezici şartlarla bağladığını göstermek bakımından çok mühimdir:

Gider: 3.758.756.900 Lek (*)

Gelir: 1.758.756.900 Lek.

Bu rakamlara göre bütçenin açığı tam 2 milyardır. Bu parayı Titonun kendisi yardıma muhtaç olan Yugoslavyaya Arnavutluğa «yardım» olarak verecek ve bu suretle bütçe de denkleşecektir! Fakat bu lütfle mukabil Yugoslavya Arnavutluğun bütün toprakları ve toprakaltı kaynaklarına, petrol kayularına, bakır, krom ve diğer madenlerine, ormanlarıyla deniz mahsullerine şimdiden el koyduğu gibi, memleketin idari teşkilâtı da Yugoslavyalı mütehasşislerin eline teslim edilmiştir. Bundan maada Yugoslavya ile Arnavutluk arasındaki gümrükler kaldırılmıştır. Arnavut parası lek, Yugoslavya parası dinara bağlanmıştır ve «emisyon» hakkı Yugoslavya millî bankasına verilmiştir. Yani Arnavutluk diye ortada hiç bir şey kalmamış, üzerine şimdi bir de kocaman kızıl yıldız yapılandırılan kırmızı zeminli ve sıvalı çifte kartallı Arnavut bay-

... (*) Arnavutluk bütçeleri şimdiye kadar altın frank esasile hesaplanırdı. Bir altın frank 5 lekti. Bir altın ina veya bir millî banka kuzunu 20 altın frank, yani 100 lek kıymetinde idi. Komünist Arnavut lekinin değeri belli değildir.

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2159

D'nia davamı ↗

maske altı Tito Arnavutluğu yuttu

**Arnavut komünistleri birbirini öldürdi, Dr. Şefik Hüsnü'nün
anı için talebeleri diğre övündüğü hahibi komünist. Yayın
Propaganda Bakanı Seyfullah ortadan kayboldu**

RUS gemberi içindeki Bal- kan memlekelerinin en bedbahtı, şüphesiz ki Arnavutluk'tur. Bu küçük memleket şu ikinci dünya muharebesinde arka arkasına üç düşman istilâna uğramıştır. 7 Nisan 1939 da başlayan faşist istilâsı, faşistliğin yıkılışından sonra gelen nazi istilâsı, şimdi de harp sonundanberi devam edip gelen komünist istilâsı...

Arnavutluk milletini çoğunluğu ile bu her üç istilâyâ karşı ayaklanmış, gücü yettiği kadar ve yılmadan dövmüştür. Fakat buna rağmen müstevlilerin her üçü de memleket içinde az sayıda bir takım yerli unsurlar ekde etmişler ve bunlara kukla hükümetler kurdurmuşlardır. Faşist istilâsı Arnavutluk bağımsızlığını ortadan kaldırmıştı. Tirandaki kukla hükümet, İtalyan kralı Victor Emanuel'in oradaki vekili Jacomoni'nin elinde bir oyuncaktan ibaretti. Nazi istilâsı askeri bir işgal mahiyetinde kaldı. Bu safhanın kukla hükümeti, eski idareten kalma bir takım yüksek memurlarla Almanya'da okumuş birkaç gençten müteşekkildi. Şimdiki komünist istilâsına gelince, bu büsbütün başka bir şeydir. Bu üçüncü istilâ safhası Arnavutluğu Rus gemberinin içine alıp ukamış. Tito Yugoslavyasının bir parçası haline sokmuştur. Faşist Tiran, Komünist Tiran, Belgrada bağlıdır. Zavalı Arnavutluk yıllarca devam eden bağımsızlık muharebeleri içinde istilâdan istilâyâ uğramaktan başka bir şey görmemiş ve tam kurtuluş gününü beklediği bir anda mar-kûs bir akıbetle istilâların en kötüsüne düşmek talihisizliği ile karşılaşmıştır: Slav istilâsı...

Tiranda bugün de bir kukla hükümet vardır. Bunun harp yıllarındaki eserlerinden farkı, bir faşist kral vekili veya bir nazi ordulu komutanı yerine Kızıl Moskô'dan gelme bir komünist elçinin emriyle bir nazi ordusu meğul bir takım karabekir tiplerle tenekeci ve marangoz gibi esahil takımından birkaç kara kahlden ve okul sıralarından dağılırlarına, oradan da hükümet sandalyelerine konmuş bir avuç çocuk çocuktan müteşekkil olmasındır.

Mesela Tiran hükümetinin şimdiki Maliye Bakanı Ramadan Çitaku'nun kim olduğunu, nereden türediyiği bütün Arnavutlukta bilen tek bir kişi yoktur. Bunun bir İslâm adının maskesine bürünmüş bir Şip bozuntusu veya bir Boşnak çobanı da pek muhtemeldir.

Başbakan Enver Hocamın muavinini ve İçişleri Bakanı Koci Çoçe adında biri de vardığını harpten evvel Görice'de tenekecilik yapardı. Komünist Arnavutlukta Tiranın en güvendiği adam, işte bu dünkü tenekeci çadırıdır.

Kukla hükümetin öbür üyeleri çocuk çocuktan ibarettir. Mesela Başbakan Enver Hocamın kendisi henüz 36 yaşındadır. Devlet işlerinde hiç bir bilgi ve görgüsü olmadığı gibi, 1941 yılına kadar en küçük bir göhreti de yoktur. Ergüçlü bir hocalar ailesinin oğlu o-

bu bu siflik genç, bir Arnavut Hissesi bitirdikten sonra birkaç yıl Avrupa'da üniversiteden üniversiteye girmiş, çıkmış, hiç birini bitirememiş, nihayet 1938 de Arna-

Yazın A. BAHANIN ÖZLER

Arnavutluk Emek Millî Eğitim Bakanlığında bir vermiş, diploması olduğu için arka arkasından muavinliğine tayin edilmiştir. Görice Hissesinin küçük şubelerinde Fransızca dil derslerini vermeye başlamıştı. Kültürce vasıflanmış, aşağı karakterce kendi halinde, çekingen, mahcup, ve sinsi bir öğretmençikti.

Bunun sözde Başbakanı olduğu kukla hükümetin Spiro Naku adında bir de «Endüstri Bakanı» (!) vardır ki 24 yaşında henüz aşamıştır. Bu çocuk harp yıllarında orta okul tahsilini yarıda bırakarak dağı çıkmış, Yugoslavyaya gelen komünist çetelere katılmış ve bir «dağ kahramanı» kesilmiştir. İşin daha güllük taralı, plânlı veya plânsız ekonomî ilminin ilk bahislerini bile okumayan bu yaman «Endüstri Bakanı» nun Arnavutluğu komünistleştirmeğe mevcut plân komisyonunun başkanlığına getirilmiş olmasındır.

Arnavutluk aşağı yukarı iki yılla yakın bir zamandanberi şüde «Arnavut Komünist partisi» ne, ötede Tiranın Yugoslavyasına dayanan bir hükümetin elindedir. Bu müddet zarfında Arnavutlukta olup bitenler, demir perde arkasındaki diğer Balkan ve Doğu Avrupa memleketlerinde olup bitenlerin harfi harfine aynıdır. Yugoslavyada yapılmışlar, Arnavutlukta da aynen taklit edilmiştir.

Arnavut komünistleri beluz iş başında bulurdular. Bu işin işi sene zarfında on binlerce işsiz vudu toplama komisyonları kurulmuş, birkaç bin işsiz insan bu da sadece ortadan kaldırılmıştır. Bu müthiş insan ziyafetleri komünist rejiminden sonra ortadan

Bu müthiş insan ziyafetleri komünist rejiminden sonra yabancılara memleketlere sığınmak zorunda kalan 6-7 bin Arnavutlu da katararak, topu topu bir milyon kişiden müteşekkil bir küçük milletten ne-ler kaybettiyini ve bu nefecetin Balkanlardaki asırlık Slav emellerine ne dereceye kadar hizmet ettiğini anlamakta güçlük çekmeye-

Bu sistemli imha siyaseti ve tatbikatı hiç durmadan devam edip gidiyor. Fakat artık memleket içinde ve halk tabakaları arasında tozlenicecek kimseler kalmadığı için, sıra şimdiki komünist parti üyelerine ve bunlarla işbirliği yapan safdâhlere gelmiştir. Bunlara karşı kullanılan suçlandırma usulü, Sovyet Rusya'da ve bunun peykerlerinde kullanılan usulün takri teki aynıdır.

Kalkınma faaliyetlerini baltalamak, kapitalist düşmanlarla (Amerikalılar ve İngilizlerle) işbirliği yapmak, rejimi devirmek üzere suçlaşmalar hazırlamak v.s. arada bir yeni yeni keşfedilen bu «hahiler» halk mahkemeleri önüne getiriliyor ve zavalıca suçla-

ları teker teker titirala ettiriliyor. Bilirdiği gibi bu «mahkeme» önünde itiraf usulü, bolşevik ihtilâlinde sonra Sovyet adliyesi tarafından icra edilmiş ve o za-

ÖZLER

mandaberli komünist diktatörlüğü altında yayyan memleketlerde bel bol tahuk edilmiştir. Bu suretle beşarın başa uydurma insanlardan müteşekkil suçları ispat için ne sabit düşünmeğe izum kalıyor, ne de delil ve vesika aramı-

Harp yılları içinde Arnavut komünistlerinde işbirliği yapan safdâhlere yüzde ellisi, halk mahkemelerinin kararile ya asılmış veya hapse atılmıştır. Herhangi bir toplantıda muhalif rey vermeye kimse girerse, hemen ertesi gün ortadan kaybolmaktadır. Tiran lisesi felsefe öğretmeni Gjerg Kokoşi bir komünist toplantısında tek başına «hayır» demek cêladetini gösterdiği için yirmi sene hapse mahkûm olmuştur. Tiran avukatlarında Suad Aslan, kendisine teklif edilen memuriyeti kabullenmeden önce İngilizlerle gâli temaslarda bulunmak suçü ile itham edilmiş ve hapse atılmıştır.

Son günlerde komünist partisinin en gözde üyelerinden bazıları ve birzât partinin milletvekili seçtiği dokuz kişi, İç İşleri Bakanının emriyle mebusluktan azledilmişler ve muhakeme edilmek üzere tevkif edilmişlerdir. Bunlar arasında Enver Hocamın millî hukuk müddetliğüne getirdiği eski komünistlerden Kostë Boşnyaku ile harp esnasında güney Arnavutlukta İslâmî bir başkonulanı İslâm Kadovicka gibi okutmuş tanınmış kimseler de vardır. Bunların muhakemeleri yakında görülecektir. Ve Tiran radyosu bir keve daha bu ve şu vatan haininin dışarıdaki kapitalistlerle uyumarak rejimi devirmek üzere süleştiklerini, bütün suçlarını titirala ettiklerini ve mahkeme kararile kursuna diziltilerini dünyaya yaymak fırsatını bulacaktır.

Şimdi Tiranda «Arnavut komünist partisi» denilen sahte feşek-kütân kendi içinden çokmeğe başladığına delâlet eden bir takım acaip hâdiseler cereyan ediyor. Son haberlere göre, Enver Hoca gecenlerdeki Moskova seyahatinden biraz evvel kendi kabinesindeki propaganda Bakanı Seyfullah Matlova'yı azletmiş ve hattâ tevkif ettirmiştir. Sebep? «acı ve kifayetsizlik!» Hayret! Adeta müteveffa Hitlerin hayatta İken Goebbelsi azletmesi gibi bir şey!

Bu Seyfullah, sayıları bir avucuk kadar olan Arnavut komünistleri arasında hakikaten komünist değil, sadece kültür bakımından, hele komünistlik kifayeti bakımından, beşinden üstündür. Dr. Spiro Naku'nun kuleleri çalması için ikinci dünya muharebesinden sonra Moskovadaki ihtilâlin propagandası okutulduğu, bu propagandanın okutulduğu zamanında çün-garın üzümlü ülkelerden gelen

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E-2159

22 Eylül 1948 - Tasvir

Bulgaristanda idama mahkûn e dilen masum Türkler

**Komünist Bulgar hükûmeti, yurdumuza iltica eden
Bulgar siyaset adamlarına karşı zavallı Türklerin
hayatını bir koz olarak kullanıyor**

Mülteciler iade edildikleri takdirde idam kararlarının değiştirileceği de ihsas ediliyor

Ankara 21 (TASVİR) — Bulgar ajansı geçenlerde Dimitrof hükûmetinin Türkiye lehine casusluk yaptıkları iddiasıyla altı kişiyi mahkemeye verdiklerini ve bu sanıkların idama mahkûm olduklarını bildirmişti.

Sofyadan buraya gelen malûmaat göre idama mahkûm edilen bu altı kişi Bulgaristan Türklerindedir. Bunlardan beşi Şumnu, biri ise Rigotogu kasabası abalisindedir.

Bu masum yurttaşlarımızın Bulgaristanda hüküm süren bugünkü rejim içinde kendilerine atfedilen suçlu işlemlerine aklen ve mantıkan imkânı yoktur. Çünkü Bulgaristandaki bütün memurlarımız polisin sıkı takip ve nezareti altındadır.

Son günlerde yurdumuza iltica eden Bulgar siyaset adamlarının teslimini isteyen Bulgar hükûmetinin bu masumları bir koz olarak

kullanmak istedikleri, mülteciler iade edildikleri takdirde Türkler



Komünist Bulgar hükûmetinin Başbakanı Dimitrof

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2159

hakkında idam hükmünü değiştireceklerini ihsas ettikleri anlaşılmaktadır.

Bulgar motörü

Çanakkale açıklarında bir Macar vapuruyla çarpışarak hasara uğrayan ve Kilyos tahlisiyesi yerinde olarak limanımıza getirilen

Bulgar bandıralı Goryarso II türünün kaptanının memleketimize iltica ettiği malûmdur.

Motörün tamiri bitmekle beraber, tamir atölyesine borçlu olduğu ve kaptan bulunmadığı cihetle hareketine müsaade edilmiştir.

Yugoslav Türkleri imha ediliyor!

Mihailoviçten sonra Tito

Türk köyleri taramaya tabi tutuluyor ve Sünnetli olanlar kafile halinde ormanlarda öldürülüyor

Birkaç gün evvel Batı Akdeniz seferinden dönen İstanbul vapur ile İtalyadan yurdumuza gelen

89 mülteci deniz yollarınca tahsis edilen bir motörle Tuzlaya gönderildi (Devamı Sa: 5, Sü: 2 de)

Yugoslav Türkleri

(Baştarafı 1 içinde)

rilmiştir. Mültecilerin hemen hepsinin İstanbullu görünce sevinçten gözleri yaşarmış ve uzun, uzun camii ve minareleri seyretmişlerdir. Bu kafile arasında iki sene evvel Yugoslavyadan İsviçre yolu ile İtalyaya kaçmağa muvaffak olmuş Ahmet isminde bir de gazeteci bulunuyordu.

Ahmet kendisile konuşan bir arkadaşımıza şunları anlatmıştır: — Ben Türküm ve Müslümanım. Şimdi yanımda bulunan karım aslen Almandır. Eski ismi Margarith idi, Şimdiki ismi Medihadır ve kadın berberidir.

Yugoslavyada bulunan Türkler senelerden beri zulüm ve istenince içinde yaşamaktadırlar. Evvelâ Mihailoviç Türkleri imha etmeye başlamıştı, hemen her gün Türk köyleri ve mahalleleri bir taramaya tabi tutuluyor ve sünnetli olanlar kafile, kafile ormanlara götürülüp öldürülüyordu.

Tito, hükümeti eline alınca evvelâ Türklere dokunmadı, fakat huzur devri uzun sürmedi. Komünizm mikrobunun yerleşmesi için her çareye baş vuruldu. Bütün Yugoslav halkı 6 ay içinde Rus çayı öğrenmek mecburiyetine tâbi tutuldu, bunun için hususî mektepler açıldı. Türklere bu iş soğuk, hapis ve sürgünle kabul ettiriliyordu. Bugün hiç bir Türkün elinde kendisine ait bir mal yoktur. Her şeyleri ellerinden alınmıştır. Kısacası Tito Yugoslavyayı Rus yadan fazla komünist yapmak için insan havsahasına sığmayan çarelere baş vurmuştur.

Camii ve medreselerin bir kısmı yıkıldı, bir kısmını depo ve kilise haline soktular.

Komünizm zulmüne artık sabredemeyen Türkler ölümü göze alarak Yugoslavyadan kaçıyorlar bu güç iş binlerce insanın hayatına mal oluyor.

İtalyada bir çok kamplar var, Biz Napolide idik. Bu kamplar UNRA nm müşahitleri tarafından idare ediliyor, Yemeklerimizin mühim bir kısmı konserve idi ve

Amerikadan temin ediliyordu. Ailesi ve çocukları olanlara ayrı barakalar tahsis ediliyordu. Kamp ta yaşama şartlarımız pek fena değildi. İtalyada komünistler pek azdır, ancak yüzde 15 kadardır ki bunların faaliyeti de zararsız bir hale sokulmuştur. Bizler komünizm cehenneminden kurtulup ana vatana kavuştuğumuz için bugün Allaha şükrediyoruz.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2159

D 11 Ekim 1949

Bir
lân-
bu
sic-
atini
kten
sele-
a te-
arını
siya-
şvik
nizle
in a-
his-
1 ta-
ışar-
bi

Bir
lân-
bu
sic-
atini
kten

sele-
a te-
arını

siya-
şvik
nizle
in a-
his-
1 ta-

ışar-

Bulgaristan'da Türk kalmıyor!

"Vidin Şefkat Yurdu" nun idare heyeti hapsedildi

Edirne, (Hususi muhabirimiz bildiriyor):

Vidin «Şefkat Yurdu» İdare Heyeti âzalarının Bulgar hükümetince tevkif edildiğini bildirmiştim. Emin bir kaynaktan öğrendiğime göre Vidinde tevkif edilenlerin sayısı 12 kişidir. Bunlardan Şefkat Yurdunun muhasebeciliğini yapmakta olan Cafer Maykamoğlu gece yarısı serbest bırakılmış ve evine dönmekte iken meçhûl şahıslar tarafından atılan silâhlarla öldürülmüştür.

Cafer, sabahleyin ailesi ve çocukları tarafından evinin kapısı önünde ölü bulunmuştur.

Diğer mevkulardan ve bu arada Vraca'ya götürülenlerden hiç bir haber alınamamıştır.

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.2153

Bulgaristanda idam edilecek Türkler

3 Misin 1945

Tasvir

Bulgarlar Mehmet Diğdiğin eşi Lemanın feci bir şekilde ölümüne sebep oldular



Bulgaristanda idama mahkum edilen Mehmet Diğdiğ ile feci bir şekilde ölen karısı Leman ve zavalih yavruları bir arada

Sofya (Hususi muhabirimizden) — Sofya Tem-

Sofya, (Hususi muhabirimizden) — Sofya Tem-yiz Mahkemesi tarafından, Türkiye lehinde güya casusluk yapmak suçlarıyla idama mahkûm edilen ve hükümleri tasdik olunan 6 Türk gencinin durumu Bulgaristan da komünistler hariç umumî bir teessür uyandırmıştır. Son olarak edindiğimiz mâ-lûmata göre, bigünah ve masum olarak idama mahkûm edilen Türkiye Sofya Başkonsolosluğu-nun kâtibî Mehmet Diğdiği, tevkif olunduktan sonra kızal polisler, mumaileyhin evini arastırmişlar ve karısı Lemanın gözlerini bağhyarak ve dövüp sö-verek bir yere götürmüşlerdir. Orada ona: «Koca-nın, Türk Konsoloshanesinden alacağı melûmatı, bundan böyle bize vereceksin. Bu suretle, bizimle beraber çalışacaksınız. Aksi takdirde kocanla be-raber öldürüleceksiniz» diyerek tehdit etmişlerdir. Leman korkusundan, çocuğunu düşürmüş ve mü-teakiben kendisine yapılan ameliyat neticesinde öl-

(Devamı Sa: 5 Sü: 5 de7)

Bu gazistanda idam edilecek Türkler

(Baştarafı Birincide)

idare kurulunun bir yıllık faali-müşür. Ameliyatın da kası mah-susla yapıldığı anlaşılmıştır.

Esasen casuslukla itham edilen Mehmet Diğdiğ'in karısını da hastahanece kızılarm, sağ buraka-caklarına inanılmamaktadır.

Idam mahkûmu Mehmet Diğdiğ, Bulgar komünistlerinin tekitabun-dan kurtulmak için Türk tâbiyeti-ne geçmek istemişse de kendisini yok etmek maksadıyla kızıl Bulgar hükûmeti bunu kabul etmemiştir.

Mehmet, Bulgaristanın Tuna sahilinde kâin Zıştvi (Svişrov) kasabasından olup bu kasaba-nın Bulgar Ticaret Lisesi ve Ticaret Akademisi mezunudur. 36 yaşın-dadır. Bu zavalhın casuslukla suçlandırılması sırf Yüksek Bul-gar Okulundan mezun olarak iyi ce Bulgar lisanına vakif olup bir Türk münevverî olmasındandır.

Asker atışeliğimizin sabık kâ-tibi Osmanı da casuslukla suçlan-dırılmak için şu entrika çevrilmiş-tir: Güya Türkiye lehinde casus-luk yapan Bulgar ihtiyat subarı

Grupu Balabanofda Atışemiz Emin Acarın güya bulgarca yaz-dığı bir pusula bulunmuştur. Bu pusulada Gruyo Gruyo Balaba-nofa askeri işaret ve şifreler için 10 bin leva, Bulgar topografyası için 100 bin leva, keşif bültenleri için 30 bin leva verileceği yazıl-dır! Bu pusulayı Sofyada çıkan ve Bulgar ordusunun organı olan «Halk Ordusu - Narodna Voysk» gazetesinde basmıştı Bu kâğıt Türkiye mührünü, damgasını havi olmayıp alelade bir kâğıt oldu-ğuna göre, bunu her hangi bir Bulgar veya Balabanof dayanın tesiriyle uydurup yazmıştır.

Ondan sonra, bu gazete, sabık atışemiz tarafından gizilmiş diye gösterilen onuncu Bulgar piyade alayının bulunduğu yerin bir har-itası ile Balabanof'un atışeliğini ve bunların kâtibî Osmanı itham eden ifadesini de basmıştı. Osman binlerce leva mukabilinde Balaba-noftan aldığı askeri malîmatı ata-şelerimize veriyormuş diye idama mahkûm edilmiştir!

Omer de Sofya kâtibî olmasından dolayı aleyhinde tanzim edilen uydurma vesikalarla idamlarla asilecektir. Masum olarak idama mahkûm edilen diğer Türk-ler de, uydurma delillerin tanzim-le, oynanan mahkeme komedyala-ri neticesinde Bulgar yalanlarına ve iftiralarına kurban gitmek üze-redirler.

Bulgar polisi yok etmek istediği Türklerin evlerinde arastırılmalar yapmakla ve evvelce hazırlanan uydurma vesikaları bu evlerde bu-lunmuş gibi göstererek onları mah-kûm etmektedirler.

Bu vesikalar bazen kurban edile-cek Türklerin evlerine konmakta, ve sonra güya üzerlerinde meydana çıkabilmektedir.

Bu vesikalar Bulgaristandaki resmi dairelerimizde bu gidikle Bulgarca bilen hiç bir memurumuz bırakıl-mazcağıdır. Hiç bir memurumuzun da Bulgaristandaki vazifesi uzun sürmemektedir. Casusluk dangası yapılmamakla bunlar ya geri göğ-zülmekte, yahut da hapse atılmak-tadırlar.

Yalnız Bulgaristanda Sofya elçi-ğimlikle atışemiz ve yayın ata-şeli «Sakir» gibi uzun yıllar va-zifesi süren memurlar vardır. Çünkü mumaileyh, Bulgaristanlı Türkler-den değildir, Bulgarlar da bilmiyor-du. Bu sebeple Bulgarlar, ona e-hemmiyet vermemişlerdir. Çünkü, mumaileyh Bulgar gazetelerini ter-cümanlar vasıtasıyla telkik ettirmek-te idi. Bulgaristan Türklerinden o-lan tercümanlar ise, Bulgar emni-yetinden sakınıyorlardı.

Halkın harabiten evvel İstanbul'a tünin edilen Bulgar basın atışesi Markof ile ondan sonra yerine ge-len Lâkof İstanbulda Rober Koleji, daha sonra bunların yerlerine geçen Galabof ile Nikolof Galatasaray Li-sesi mezunu idtiler. Hele Galab D. Galabof, Sofya millî müzesinin fark evrakı müdürlüğünü yapmış eski Türkçe yazmağı, okunmuş bilen bir Türkologdur.

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E. 2159

kızıl delikanlılar arasında kısa boylu, esmer ve uçuk benizli, derin bakışlı bir Arnavut genci vardı, hani o günlere ald'aturalarını İstanbullu dostlarına anlatırken Seyfullah adındaki o genci anar ve "en iyi talebemdi" diye övünür, dururdu; işte o Seyfullah, Enver Hocanın şimdi azlederek hapse attığı ve bir rivayete göre Sibiryaya gönderdiği Seyfullahın ta kendisidir.

Bütün meseleler ihtilalcilik profesörünüzün o "en iyi talebesi" Moskova kurslarından sonra işi bir hayli ilerletmiş, bir yandan komünizm etrafında sistemli araştırmalar yapıyor, hatırı sayılır bir Marxizm nazariyecisi olmuştu; öte yandan da arnavutçasını epey kuvvetlendirmiş, arnavutça nesir veya nazım çalışmalarında iyi neticeler almış, eser vermiş, hattâ bu arada Marx ile Lenin'in bazı eserlerini arnavutçaya çevirmişti. Bu seferki harp sonunda Tiranda ilk komünist hükümeti kurduğu vakit, Seyfullah Malişova bu hareketin hem ideoloğu oluyor, hem de propaganda ve yayın bakanlığını eline alıyor.

Daha dün kadar Arnavutluk'taki komünist gazete ve mecmuaların en ziyade methettikleri adan, bu Seyfullah Malişova idi. Daha dün kadar Enver Hocanın kendisi mühim nutuklarını ve hattâ bazı mektuplarını ona yazdırır, yeni türeyen zamane muharrirleri ise hemen her yazılarına Seyfullahın bir sözile başlarlar veya onun eserlerinden almış bir cümle ile kapatırlardı. Şimdi o koca ideoloğa, o büyük komünist müfekkire, «Şankay» adındaki şarkısıyla resmi komünist c debiyatında yüksek bir پایeye erişen o milletlerarası ihtilâl sairine öyle bardenbire ne oldu? Suçu, kabahati nedir?

Bu soruların cevabını son zamanlarda Arnavutluk'tan gelen haberler oldukça aydınlatıyor. İki genelik komünist idaresi memleketi baştan başa bir harabezâre çevirmiştir. Maddî perişanlık ve sefalet son haddine varmıştır. Halkın yüzde sekseni yabancı oltan başka yiyecek bulamıyor.

Çinden güne artan bu sefalet bizzat komünist partisinin içinde bile şüpheler ve memnuniyetsizlikler uyandırmış ve parti ileri ge-

ler ayandırmış ve parti ileri gelenlerini içi hizbe ayırmıştır. Seyfullah Malişova ve bunun etrafında toplanan «münevverler», tutulan yolun bir çıkmaza saptığını görmeğe başlamışlar, Yugoslavyaya ile yapılan iktisadî anlaşmaların yeniden gözden geçirilmesini ve batı demokrasilerden gelecek yiyecek yardımına memleket kapıkının açık bulundurulmalarını istemekten çekinmemişlerdir. Bunlara göre, açlığı yaratan başlıca sebep, batı devletlerle ve bilhassa Birleşik Amerika ile iktisadî bağların bütün bütün kesilmiş olmasıdır.

Öbür taraftan Marshall yardım planına ve hususile İngilizlere ile Fransanın davetlerine karşı Tirand hükümetinin aldığı menfi vaziyet, halkı umidsizliğe sevk etmiş ve parti teşkilâtı içindeki muhaliflerin hem sayılarını, hem cesaretlerini artırmıştır. Millî banka müdürü Koçe Boşnyaku'nun azil ve tekviki hükümetin gerek iktisadî, gerek mali programına itiraz etmesinin neticesidir. Enver Hoca hükümetinin geçenlerde resmi gazetede neşrettiği dokuz aylık devlet bütçesindeki rakamlar, komünist Arnavutluğu Tito Yugoslavyasına ne gibi şart ve ezici şartlarla bağladığını göstermek bakımından çok mühimdir:

Gideri: 3.758.756.900 Lek (*)

Gelir: 1.758.756.900 Lek.

Bu rakamlara göre bütçenin açığı tam 2 milyardır. Bu parayı Tironun kendisi yardımı muhtaç olan Yugoslavyaya Arnavutluğa «yardım» olarak verecek ve bu suretle bütçe de denkleşecektir! Fakat bu lütfle mukabil Yugoslavyaya Arnavutluğun bütün topraküstü ve toprakaltı kaynaklarına, petrol kayularına, bakır, krom ve diğer madenlerine, ormanlarla deniz mahsullerine şimdiden el koyduğu gibi, memleketin idari teşkilâtı da Yugoslavyalı mütehasisların eline teslim edilmiştir. Bundan maada Yugoslavyaya ile Arnavutluk arasındaki gümrükler kaldırılmıştır. Arnavut parası Lek, Yugoslavyaya parası dinara bağlanmış ve «emisyon» hakkı Yugoslavyaya millî bankasına verilmiştir. Yani Arnavutluk diye ortada hiç bir şey kalmamış, üzerine şimdiki bir de kocaman kızıl yıldız yapılmış karmızı zeminli ve sıvalı çilte kartallı Arnavut bay-

rağından maada...

(*) Arnavutluk bütçeleri şimdiki kadar altın frank esasla hesaplanırdı. Bir altın frank 5 lekti. Bir altın lira veya bir millî banka kayınası 20 altın frank, yani 100 lek kayınasında idi. Komünist Arnavutlukunun değeri belli değildir.

D'nia devamı

9 Haziran 1949 Cuma Paser

Sovyet yüzbaşı "I"nin heyecanlı macerası

Stalin şimdi de Pan Türkizm dâvasına mı başlıyor? Bir kaç aydanberi Türkistanın ve Azerbaycanın gençlik teşkilâtında şu propaganda yapılmaktadır: «Slâvlar gibi Türklerin de ekseriyeti Sovyetler Birliğine dâhil olmuşlardır. Bu gün Rusyada 38 milyon Türk yaşamaktadır. Hariçte kalan 18 milyon kadar Türk Anadolu'da faşist bir rejimin zulmü altında ezilmektedir. Sovyetler Birliğinde yaşayan Türkler bu kardeşlerini unutmamalıdır.

Sovyet yüzbaşı T nin batı Avrupa muhabirimize yaptığı ifşaat hakkındaki yazı serisinin son makalesini bugün aşağıda okuyacaksınız. Bundan evvelki yazılar dünkü ve evvelki günkü nüshalarımızda intişar etmiştir.

★
Frankfurt, (MAYIS)

yon, halk şairleri milli destanları kulaktan kulağa fısıldıyor, anneler beşiklerdeki çocuklarına bile milli ruhu aşlamaktan geri durmuyorlar.

Sovyetlerin, Rusya Türkleriyle Türkiye Türkleri arasına dikdikleri demir perde de hiç bir netice vermemiştir. Türkistanda şehit o-

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E02159

9 Haziran 1949
PASUR

TDV ISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E12159

orada elverişli yol

muşbet bir him okuyuşuna yavaş yavaş inandıkları ve bunun için de bütün Sovyet mekteplerinde ve komünist gençlik teşkilatlarında en mühim ders olarak okutulan «Marksist Diyalektikasına göre, cihan komünist ihtilali. Sosyalist dünya ile kapitalist dünya arasında vuku mu kader olan çarpışmanın doğacaktır. Komünistlerin «ikinci dünya emperyalist harbi» namını verdikleri son harbe, mütefekkinlerin, bir çok hatalar neticesinde, Sovyetlere bazı memleketlerle komünist rejimi kurma imkânlarını vermeleri, «Diyalektika İlmî» nin Rusya'daki kredisini bir kat daha arttırmış ve üçüncü dünya harbinin, komünizmin zaferine neticeleneceği hususunda her komünisti körtükörüne inandırmıştır.

ZAMAN KİME ÇALIŞIYOR

— Sözlere nazaran şu neticeyi gösteriyoruz: Ruslar zaman kazanmaya çalışıyorlar. Fakat, acaba zamanı Ruslar için mi çalışıyor?

— Bu hususta kat'i bir şey söylememiz de, Rusların zamanla bir çok sahalarında, bugüne nazaran mühlüm avantajlar temin edebilecekleri muhtemeldir.

Rusya'yı terketmeden kısa bir müddet evvel, bir Rus generalinden duyduğum ve tasvip etmemekle beraber sayan dikkat bulduğum sözlerini naklediyim. Siyasi komünistlikten yettiği için, resmî Rus nokta nazarını fade ettiği, muhakkak olan bu mütaassıp komünist, bir içki masası başında etrafını alan subaylara, aynen şöyle diyordu: «Heride bir atom bombasına girersek, Amerikalılar bir sürü bomba atarak şehirlerimizi tahrip ve hatâ 50 milyon nüfusumuzu da mahvedebilirler. Bununla Sovyet rejimi çökmeye ve halkımızın disiplini bozulmaz. Fakat biz Newyork ve Washington üzerine bir iki bomba attığımız gün, memleketinde rahat rahat oturan Amerikan halkında, Avrupa için kan dökmek hevesinde eser kalmıyacaktır.» Komünistlerin zihniyetini görüyorum mu? Fakat, gayelerinin tahakkuku için hasını ve şehirlerinin tahribini kâdâr soğukkanlılıkla kabul eden bir rejimin bu barbarca zihniyete

↓
mühim avantajlar temin edebilecekleri muhtemeldir.

— Meselâ, atom bombasının sırrına vakif yegâne memleket olmaması hassabile, Amerika bugün Rusya üzerinde kahir bir kuvvet üstünlüğü elde etmiştir. Bir silâhın, atıldığından da olsa, ilelebet gizli kalamıyacağına göre, yarın Rusların da bunun sırrına vakif olacakları muhtemeldir. Bu takdirde, Amerikalılar bombalarını ne kadar tekdâmler ettirirlerse ettirsinler, miktarlarını ne kadar artırırlarsa artırırlar, artık atom bombasının yegâne sahibi olmaktan mütevellit zararını telâfi edemez. Rusyanın bugünkü zaferini teşkil eden diğer âmillerden biri de, son harbe ve ya bilâhara yuttuğu ve nüfuslarının mecmuu 100 milyonu bulan Doğu Avrupa memleketlerini henüz hazmedememiş olmasıdır. En mütaassıp papazlara bile dinsiz, imansız birer casus ve kaçakçı olduklarını itiraf ettirmenin sırrını bulan komünist metodlarına yakında aşına olanlar, bu memleketlerin, Sovyetler Bulûğine ihlak karanlı

kadar soğukkanlılıkla kabul eden bir rejimin bu barbarca zihniyete, haddi zatında bir kuvvet teşkil etmez mi?

DÜNYA EFKARI VE RUSYA

Gülerek dedim ki: — İstikbali pek karanlık görüyorsunuz, yüzbâgım. Size kalsa, hiç vakit kaybetmeden, Ruslara hemen bugün harp ilân edeceksiniz.

Yüzbaşı «E» ademi tasdik makamında başını salladı ve aynı ciddiyetle:

— Hayır, dedi, istikbali karanlık görmüyorum. Bilâkis, ergeç akli selimin ve yüksek beşerî idisalleşimin muzaffer olacağına, barbarca zihniyetler üzerine kurulan rejimlerin ise ortadan kalkacağına inanıyorum. Fakat itiraf edeyim ki, Avrupalılar ve bilhassa Amerikalılar, Sovyet Rusyanın içyüzü ve onun korkunç olduğu kadar müessir de olan tahakküm metodları hakkında çok az malûmattardır. Rusyadan çıktığım iki aydan beri burada görüştüğüm bir çok kimseler, komünist ihtilali ile son karbin başlangıcına kadar geçirdikleri içerisinde, Rusların on bi

çokluğu bir rejimin eseri olmuştur. Barbarca bir er koyu taassubunu göğsünde biriken bu rejim yalnız cisimlere değil ruhlara vicdanlara filizlere de hakim olmuştur. On milyonlarca köle korku ve dehşet içerisinde onun köraletleri haline gelmiş milyonlarca insan onun korkunç gayeleri için mücahdesat olarak belimlenmiştir. Bu rejimin hudum sürdüğü ve uşun bucahız hudutları içerisinde yapılan muazzam faaliyetin bir tek gayesi vardır: Cihan ihtilali.

Görüyor, kan ve hayret pahasına elde edilen bütün neticeler peymani zeharın bulduğunu bir yol ve vasita ile bulup, bu gayeye upruca sarf

Oluyor. Oana bu payesinden itibaren rızası ile vargeçireceği hiçbir beşerî kuvvet bütün medenî için yet mahv veya muvaffak olmaak zorundadır. Binaenaleyh kendisini yeterli derecede kuvvetli hissetmederî darbeyi indirmeye ve cepi asilher ve bedihidir.

Medeni dünya efuarı umuhteyisi bu haki'kanti bilmeli ve epor hus milletler nihai zıfkerlerin der esim kulursalar bile medeniyetin es muhterle beraber mahvı ile muhterle tegebbüsü Rusyanın emalına malikdirler.

F. Daryal -
F. Daryal.

↓
«sevinc ve heyecanla» verecek şekilde «ternülenecekleri» günün pek de uzak olmadığını bilirler.

Diger taraftan, Çindeki son hâdiseler, Rusyanın, Asyaya nüfuz siyasetinde zamanla muvaffak olabileceği endişesini uyandırmaktadır. «Bu balık başka balık» kabilinden, «Çink komünistleri başka komünist, Ruslarda uyşamazlar» tarzındaki hülyalarla teselli bulunmak derin inkişarı hayaller doğurabilir. Sovyet ihtilalini hatırlayanlar, Beyaz Rus ordularıyla harbe eden kızılorda saflarında, bir kaç Çin tümeninin de çarpıştığını ve bugünkü komünist Çin zimamdarlarının işte bu eski ve mütaassıp ihtilalciler olduklarını bilirler. Binalenaleyh Çin komünistlerinin Rus komünistleriyle anlaşmayıp Amerikalılar veya diğer mütefekkinlerle anlaşacaklarını ümit etmek hiç bir mantığa istinat etmeyen bir saâfillik olur.

— Bütün bunlar doğru olabilir, dedim, fakat Amerikanın, bugün olduğu gibi yarın da muhafaza edeceği bir çok tefevkulları bulunduğu da muhtemeldir.

devre içerisinde, Rusların on bir milleti tahakkümleri altına aldıklarının farkında bile değildiler. Birçokları on altı «Cumhuriyetten» müteşekkil Sovyetler Birliğinin meselâ Amerikanın 48 devletten müteşekkil ittifadı gibi birsey zannediyorlar. Kendilerine Rusyada 50 milyon Ukraynah, takriben 40 milyon Türk, milyonlarca Gürcü, Kalmuk, ve Ermeni yaşadığını ve Rus nüfusunun 80 milyonu geçmediğini söylediğim zaman birçokları hayretle yüzüme baktılar. Bu 80 milyon Rusun, son otuz sene içerisinde, nüfuslarının mecmuu 220 milyonu bulan 18 memleketi istila ettiğini bilmeyen bir çok Avrupalı ve Amerikalıya rastladım.

MEDENİYET TEHLİKEDEDİR

Rusya'ya karşı sert bir siyaset tabikibine karar verildiği bir senedenberi, Rus zimamdarları, hedeflerini değil sadece metodlarını değiştirmişler ve Çekoslovakya'yı dahilden fethettikten sonra, komünizmi 400 milyonluk Çine ve diğer Asya memleketlerinin bazılarına da sokmağa muvaffak ol-

↓
Yüzbaşı «T»: — Biliyorum, diye cevap verdim. Meselâ, Amerikan millî gelirinin Ruslarınkinden üç misli fazla, Amerikan çelik istihsalatının la Ruslarınkinden dört defa üstün olduğunu, binaenaleyh Rusların tabii zaman Amerikanın namü-

muşlardır. «Bütün bunlar açıkça gösteriyor ki, meselâ Doğu Avrupa papazlarının katliamına Batı Avrupa kiliselerinde yapılan ayinlerle mâni olunamayacağı gibi, Birleşik Milletler konferansında İnsan Haklarını Koruma Beyannamesini

Uzunun devamı

kararıyorum: Ruslar zaman kazan-
mağa çalışıyorlar. Fakat, acaba za-
man Ruslar için mi çalışıyor?
— Bu hususta kat'i bir şey söy-
lenemez de, Rusların zamanla bir
çok sahalarda, bugüne nazaran
mükim avantajlar temin edebile-
cekleri muhakkaktır.

↓
mükim avantajlar temin edebile-
cekleri muhakkaktır.

— Meselâ?

— Meselâ, atom bombasının sır-
rina vakif yegâne memleket olma-
sı hasasile, Amerika bugün Rusya
üzerinde kahir bir kuvvet üstünlü-
ğü elde etmiştir. Bir silâhın, atom-
dan da olsa, itelebet gizli kalamıya-
cağına göre, yarın Rusların da bu-
nun sırrına vakif olacakları mu-
hakkaktır. Bu takdirde, Amerika-
lılar bombalarını ne kadar tekâ-
mül ettirirlerse ettirsinler, miktar-
larını ne kadar artırırlarsa artırı-
rlar, artık atom bombasının ye-
gâne sahibi olmaktan mütevellit
zararını telâfi edemez. Rusyanın
bugünkü zaafını teşkil eden diğer
âmillerden biri de, son harbe ve
ya bilâhara yuttuğu ve nüfusları-
nın mecmuu 100 milyonu bulan
Doğu Avrupa memleketlerini hen-
üz hazmedememiş olmasıdır. En
mütaassıp papazlara bile dinsiz
imansız birer casus ve kaçakçı ol-
duklarını itiraf ettirmenin sırrını
bulan komünist metodlarına yakın-
da aşına olanlar, bu memleketlerin
Sovyetler Birliğine ihhak kararını

pa için kan dokmek nevesinde
eser kalmıyacaktır. Komünist
lerin zihniyetini görüyorsunuz
Fakat, gayelerinin tahakkuku u-
runa 50 milyon vtdaşının in-
hasını ve şehirlere tahribini k-
kadar soğukkanlılıkla kabul ede-
bir rejimin bu barbarca zihniye-

kadar soğukkanlılıkla kabul ede-
bir rejimin bu barbarca zihniyeti,
haddi zatında bir kuvvet teşkil
etmez mi?

DÜNYA EFKARI VE RUSYA

Gülerek dedim ki:

— Istikbali pek karalık görü-
yorsunuz, yüzbaşım. Size kalsa,
hiç vakit kaybetmeden, Ruslara
hemen bugün harp ilân edeceksiz-
niz.

Yüzbaşı «T» ademi tasdik maka-
rında başını salladı ve aynı cüd-
diyetle:

— Hayır, dedi, istikbali karalık
görmüyorum. Bilâkis, ergeç aktı
selimin ve yüksek beşeri idealle-
rin muzaffer olacağına, barbarca
zihniyetler üzerine kurulan rejim-
lerin ise ortadan kalkacağına ina-
nyorum. Fakat itiraf edeyim ki
Avrupalılar ve bilhassa Amerika-
lılar, Sovyet Rusyanın igyüzü ve
onun korkunç olduğu kadar mü-
essir de olan tahakküm metodları
hakkında çok az malûmattardır-
lar. Rusyadan çıktığım iki aydan-
beri burada görüşüğüm bir çok
kimseler, komünist ihtilâli ile sor-
karbin başlangıcına kadar geçe-
deceğinin içinde. Rusların on bi-

Uzunca bu payesinden
Onun bu payesinden
rızası ile varacağı, necele
hiçbir beşeri kuvvet beklen
Mad. pi için ya mahv veya
muvaffak olmağa zorundadır.
Binaenaleyh kendisi yeterli
derecede kuvvetli hisset
meder darbeyi indirmeyen
cepî asilker ve bedihidir.

Medeni dünya efkarı
umumiyesi bu hakikati
bilmeli ve epter hus
milletler nihai zıfırların
den emim kulvaratacağ
medeniyetin es mihirale
beraber mahvı. İste
mıyorlarsa tegebbüsü
Rusyanın bimaluma
malikdirler.

F. Daryal.
F. Daryal.

«sevinç ve heyecanla» verecek ge-
çilde «tervizlenecekleri» günün
pek de uzak olmadığını bilirler.

Diğer taraftan, Çindeki son hâ-
diseler, Rusyanın, Asyaya nüfuz
siyasetinde zamanla muvaffak ola-
bileceği endişesini uyandırmakta-
dır. «Bu balık başka balık» kabi-
bilinden, «Çin komünistleri başka
komünst, Ruslarla uyusamazlar»
tarzındaki hülyalarla teselli bul-
mak derin inkisarı hayaller doğu-
rabilir. Sovyet ihtilâlini hatırla-
yanlar, Beyaz Rus ordularıyla harp
eden kızlordu saflarında, bir kaç
Çin tümeninin de çarpıştığını ve
bugünkü komünist Çin zimamdar-
larının işte bu eski ve mütaassıp
ihtilâlciler olduklarını bilirler. Bi-
nalenaleyh Çin komünistlerinin
Rus komünistlerle anlaşmayıp A-
merikalılar veya diğer müttefikler-
le anlaşacaklarını ümit etmek hiç
bir mantığa istinat etmeyen bir
safdililik olur.

— Bütün bunlar doğru olabilir,
dedim, fakat Amerikanın, bugün
olduğu gibi yarın da muhafaza e-
deceği bir çok tefevvukları buun-
duğu da muhakkaktır.

↓
Yüzbaşı «T»:

— Biliyorum, diye cevap verdi-
mana meselâ, Amerikan müllî ge-
rinin Ruslarınkinden üç misli
azla, Amerikan çelik istihsalâtının
la Ruslarınkinden dört defa üstün
ldüğünü, binaenaleyh Rusların
üç bir zaman Amerikanın namüte-
ahî servet ve sanayi imkânlarıyla
oy ölçüşemeyeceğini söyleyecek-
iniz. Fakat bu nevi istatistikler
nuharip iki tarafın kuvvet ölçüsü
çin riyazi bir katiyet teşkil etse il-
li. Almanların bu son harpte iki
iç ay dahi mukavemet göstereme-
meleri lâzımdı. Halbuki hâdiseler
ize tam aksini gösterdi ve eğer
Amerika harbe girmeseydi, netice
e olurdu, bunu ancak Tanrı bi-
ir. Görüyorsunuz ki, bir harpte,
ervet ve sanayi istatistiklerinin i-
ade ettiği kuvvetten başka diğer
bir çok âmiller de vardır.

↓
muşlardır.

«Bütün bunlar açıkça gös'eri-
yor ki, meselâ Doğu Avrupa pa-
pazlarının katliamına Batı Avrupa
kiliselerinde yapılan âyinlerle mâ-
ni olunamayacağı gibi, Birleşik
Milletler konferansında İnsan Hak-
larını Koruma Beyannamesini
müttefikler kabul etme keyfiyeti
de yüz milyonlarca insanı kölelik-
ten kurtarmıyor.

«Medeniyetin ve insanlığın mü-
dafaası gibi ağır bir mes'uliyeti
üzerlerine almış olan Devlet: adam
jarile birlikte, hür milletlerin ef-
kârı umumiyeleri de şu hakikati
bilmelidirler ki, kaderin acı bir
istihzasiyle «Medeniyet Asrı» vas-
fını alan asrımızda, küreî-arzım
beşte birini kaplayan muazzam bir
saha üzerinde, yüz milyonlarca
insan, zulüm, vahşet ve yalancı si-
vasî bir sistem haline ifrağ eden

Yarın devamı
→ üstte

Medeniyet girmesi
pönder elle
yarut.

Yeni makinesi alt

Tito Arnavutluğu yuttu

Arnavut komünistleri birbirini görür, Dr. Şefik Hüsnü'nün en iyi talebendi diye övündüğü habisi komünist, Yaşar Propaganda Bakanı Seyfullah ortadan kayboldu

I. sükun

RUS gemberi içindeki Balkan memleketlerinin en bedbahtı, şüphesiz ki, Arnavutluktu. Bu küçük devlet su ikinci dünya muharebesinde arka ardına üç düşman istilasına uğramıştır: 7 Nisan 1939'da başlıyan faşist istilası, faşistliğin yıkılışından sonra gelen nazi istilası, şimdi de harp sonundan beri devam edip gelen komünist istilası...

Arnavutluk millîti çoğunluğu ile bu her üç istilaya karşı ayaklanmış, göçü yettiği kadar ve yılmadan dövülmüştür. Fakat buna rağmen müstevlilerin her üçü memleket içinde az sayıda bir takım yerli unsurlar ekde etmişler ve bunlara kukla hükümetler kurdurmuşlardır. Faşist istilası Arnavutluk bağamsızlığını ortadan kaldırmıştı. Tirandaki kukla hükümet, Talyan Kralı Victor Emanuelin oradaki vekili Jacomoni'nin elinde bir oyuncaktan ibaretti. Nazi istilası askeri bir işgal mahiyetinde kaldı. Bu saftanun kukla hükümeti, eski idareden kalma bir takım yüksek memurlarla Almanya'da okunmuş birkaç gençten müteşekkildi. Şimdiki komünist istilasına geçince, bu hüsbütür başka bir şeydir. Bu üçüncü istilâ safhası Arnavutluğu Rus gemberinin içine alıp itması, Tito Yugoslavyasına bir parçası haline sokmuştu. Faşist Tiran, Romaya bağlı idi. Komünist Tiran, Belgrad'da başlırdı. Zevah Arnavutluk yıllarca devam eden bağamsızlık muharebeleri içinde istilâdan istilâyâ uğramaktan başka bir şey görmemiş ve tam kurtuluş gününü beklediği bir anda, makûs bir âlibelle istilâdan en kötüsiyle düşmek talihizliği ile harşışmıştı: Slav istilâsı...

Tiranda bugün de bir kukla hükümet vardır. Bunun harp yıllarındaki eşlerinden farkı, bir faşist kral vekili veya bir nazi ordu komutanı yerine Kızıl Moskô'dan gelen bir komünist eleinin elinde, kimsin nesi olduğu meçhul bir takım katanlık tipleriyle tenekeci ve marangoz gibi emsal takımdan birkaç karsı cahliden ve okul sıralarından dağılırlarına, oradan da hükümet saraylarına konmuş bir avuç çocuk çocuktan müteşekkil olmasındır.

Mesela Tiran hükümetinin şimdiki Maliye Bakanı Ramazan Çiraku'nun kim olduğunu, nereden türediyiği bütün Arnavutlukta bilici tek bir kişi yoktur. Bunun bir ismi, adını meskenine, hüsnümüş ki Slav bozuntusu veya bir Boşnak olmasın da pek muhtemeldir.

Başbakan Enver Hoca'nın muavini ve İçişleri Bakanı Koci Çoço adında biri de vardır ki harpten evvel Gırice'de tenekecilik yapardı. Komünist Arnavutlukta Titonun en güvendiği adarı, işte bu dönüştürücü çakıcıdır. Kukla hükümetin şbör üyeleri çocuk çocuktan ibarettir. Mesela Başbakan Enver Hoca'nın kendisi henüz 30 yaşındadır. Devlet işlerinde hiç bir bilgi ve görgüsü olamazlığı gibi, 1941 yılına kadar en küçük bir çöhreri de yoktur. Ergüdü bir hocalar ailesinin oğlu o-

bu sükun genç, bir Arnavut işseği bitirdikten sonra birkaç yıl Avrupa'da üniversiteden üniversiteye girmiş çıkmış, bir birini bitirememiş, mayet 1938'de Arha-

Yaz A. BAHAR ÖZLER

vutluğa dinerek Millî Eğitim Bakanlığına tayin olmuş, diplomasız olduğu için acah üç maaş muaviniğine tayin edilmiş. Gırice ilçesinin küçük şoflarında Fransızca dil derslerini vermeye başlamış. Kültürce vasattan aşığı, karakterce kendi halinde, çekingen, mahcup, ve sinsi bir öğretilmişçiktir.

Bunun sözde Başbakanı olduğu kukla hükümetin Spiro Naku adında bir de «Endüstri Bakanı» (!) vardır ki 24 yaşını henüz aşmamıştır. Bu çocuk harp yıllarında orta okul tahsilini yarıda bırakarak dağı çıkmış, Yugoslavyadan gelen komünist çetelere katılmış ve bir «dağ kahramanı» kesilmiştir. İyün daha gülling taraşı, pıncı veya plânsız ekonominin bir tahşirini bile okumayan bu yaman «Endüstri Bakanı» nun Arnavutluğu komünistleştirmeğe memur olup komisyonunun başkanlığına getirilmiş olmasındır.

Arnavutluk şğı yukarı iki yıla yakın bir zamandan beri sözde «Arnavut Komünist partisi» ne, şbide Tironun Yugoslavyasına dayanan böyle azığı bir hükümetin elindedir. Bu müddet zarfında Arnavutlukta olup bitenler, demir perde arkasındaki diğer Balkan ve Doğu Avrupa memleketlerinde olup bitenlerin harfi harfine aynıdır. Yugoslavyada yapılanlar, Arnavutlukta da aynen taklit edilmiştir.

Arnavut komünistleri yalnız iş başında bulurdıkları şu son iki senin zarfında on binlerce Arnavudu toplenmiş, kampağa göndermişler, birkaç bin Arnavudu da sadece ortadan kaldırmışlardır. Bu müddet insan hayatına komünist rejiminden sonra yabanc

Bu müddet insan hayatına komünist rejiminden sonra yabanc memleketlere göndermek zorunda kalan 6-7 bin Arnavudu da katerecek, topu topu bir milyon kişiden müteşekkil «küçükük millettin» nele kayıtlığını ve bu neticenin Balkanlardaki aşırı Slav emellerine ne dereceye kadar hizmet ettiğini anlamakta güçlük çekemeyiz.

Bu sistemli imha siyaseti ve tabii ki hiç durmadan devam edip geliyor. Fakat artık memleket içinde ve halk tabakaları arasında temizlenenek kimseler kalmadığı için, sıra şimdiki komünist parti üyelerine ve bunlarla işbirliği yapan şafidilere gelmiştir. Bunlara karşı kullanılan suçlandırma usulü, Sovyet Rusya'da ve bunun peyklerinde kullanılan usulün tıpkı tıpkı aynıdır. Kalkınma faaliyetlerini baltalamak, kug-nalıs düşmanlarla (Amerikalılar ve İngilizlerle) işbirliği yapmak, rejimi devirmek üzere sübasatlar hazırlamak v.s.

III. sükun ettiriliyor.

bu şeker şeker vitrafsı ettiriliyor. Bilişigi gibi bu mahkeme ü- alında itilâ usulü, bolşevik ihtilâlinde sonra Sovyet adiyesi tarafından keas edilmiş ve o za-

Yaz A. BAHAR ÖZLER

mandaşleri komünist diktatörlüğü altında yaşayan memleketlerde bol bol tabak edilmıştır. Bu suretle baştan başa yudurma isnatlardan mürekkep suçları ispat için ne şahit bulunmeğe Rizum kalıyor, ne de delil ve vesika aramı-

Harp yılları içinde Arnavut komünistlerinde işbirliği yapan şafidilerin yüzde ellisi, halk mahkemelerinin kararına ya asılmış veya hapse atılmıştır. Herhangi bir toplantıda muhalif rey vermiş kimse çıkarsa, hemen etesi gün ortadan kaybolmaktadır. Tiran lisesi felsefe öğretmeni Gjerg Kolesi bir komünist toplantısında tek başına «hayır» demek celâdetini gösterdiği için yirmi sene hapse mahkûm olmuştur. Tiran avukatlarında Sued Askan kendisine teklif edilen memuriyeti kabûlünden çekindiği için İngilizler-

le şgeli tenaslarda bulunmak suçü ile itham edilmiş ve hapse atılmıştır.

Son günlerde komünist partisinin en gözde üyelerinden bazıları ve bir zat partinin milletvekili seçtiği dokuz kişi, İç İşleri Bakanının emriyle mebusluktan azledilmişler ve muhakeme edilmek üzere tevkif edilmişlerdir. Bunlar arasında Enver Hoca'nın millî hukuk müddürlüğüne getirdiği eski komünistlerden Koste Boşnyak ile harp esnasında güney Arnavutlukta başkomutanı İslâm Hadovicka gibi oldukça tanınmış kimseler de vardır. Bunların muhakemeleri yakında görülecektir. Ve Tiran radyosu bir kere daha bu ve şu vatan halinde dışardaki kapıtalımlarla uyutarak rejimi devirmek üzere şâstüklerini, bütün suçlarını itiraf ettiklerini ve mahkeme kararına kurguna dizilmeğini cûyaya yaymak fırsatını şâstükür.

Şimdi Tiranda «Arnavut komünist partisi» denilen sahte teşekkülün kendi içinden çıkmeye başladığını deliller eden bir takım acıncı hükûmetler cereyan ediyor. Şun haberiye göre, Enver Hoca geçenlerdeki Moskova seyahatinde biraz evvel kendi kabinesindeki propaganda Bakanı Seyfullah Malisov'a şâstük ve hattâ tevkif ettirmişti. Sebep? «acı ve kıyafetsizlik.» Hayret! Âdetâ müstevfa Hitlerin hayatta İben Goebbelsi azletmesi gibi bir şey.

Bu Seyfullah, sayılan bir avuç şâstük Arnavut komünistleri arasında hakikaten komünist şâstük, kukla bakımından, hele komünistlik kıyafeti bakımından, beğenden üstündür. Dr. Şefik Hüsnü'nün kulakları çınlasın, başta küresel dünya muharebesinden sonra Moskova'daki ih-



TDV/ISAM
Kütüphanesi A
No 2ER2159

Tito Arnavutluğu yuttu

Arnavut komünistleri birbirini öldürdi, Dr. Şefik Hüsnü'nün en iyi talebendi diye övüldüğü hakihi komünist, Yasin Propaganda Bakanı Seyfullah ortadan kayboldu

I. sayfa

RUS çemberi içindeki Balkan memleketlerinin en bedbahtı, şüphesiz ki, Arnavutluktu. Bu küçük memleket şu ikinci dünya muharebesinde aralarında düşman istilasına uğramıştır. 7 Nisan 1939 da baştan faşist istilası, faşistlerin yıkılmasından sonra gelen nazi istilası, şimdi de harp sonundanberi devam edip gelen komünist istilası...

Arnavutluk milleti çoğunluğu ile bu her üç istilaya karşı ayaklanmış, gücü yettiği kadar ve yılmadan dövülmüştür. Fakat buna rağmen müstevlilerin her üç memleket içinde az sayıda bir takım yerli unsurlar ekte etmişler ve bunlara kukla hükümetler kurdurmuşlardır. Faşist istilası Arnavutluk bağımsızlığını ortadan kaldırmıştı. Tirandaki kukla hükümet, İtalyan kralı Victor Emanuelin oradaki vekili Jacomoni'nin elinde bir oyuncaktan ibaretti. Nazi istilası askeri bir işgal mahiyetinde kaldı. Bu safhanın kukla hükümeti, eski idarenden kalma bir takım yüksek memurlarla Almanya'da okumuş birkaç gençten müteşekkildi. Şimdiki komünist istilası gelince, bu hüsbütür başka bir şeydir. Bu üçüncü istilâ safhası Arnavutluğu Rus çemberinin içine alıp itikamı, Tito Yugoslavyasının bir parçası haline sokmuştur. Faşist Tiran, Romanya'ya bağlı idi. Komünist Tiran, Belgrada bağlıdır. Zavalih Arnavutluk yıllarca devam eden bağımsızlık muharebeleri içinde istilâdan istilâyı uğramaktan başka bir şey görmemiş ve tam kurtuluş gününü beklemediği bir anda, makûs bir âhüdele istilâların en kötüsüne düşmek talihizliği ile karşılaşmıştır. Slav istilası...

Tiranda bugün de bir kukla hükümet vardır. Bunun harp yıllarındaki eşlerinden farkı, bir faşist kral vekili veya bir nazi ordu komutanı yerine Kızıl Moskova'dan gelen bir komünist elcinin (komünistlerin başkanı) olmasıdır. Kızıl nazi olduğu gibi, bu hükümet de aynı şekilde meşgul bir takım katonik ülerle tenekeci ve narangoz gibi emaf takimundan birkaç kara eshâden ve okul sıralarından dağ balarına, oradan da hükümet sandalyelerine konmuş bir avuç çocuk çocuktan müteşekkil olmuştur.

Mesela Tiran hükümetinin şimdiki Maliye Bakanı Ramazan Çiraku'nun kim olduğunu, nereden türediğini bütün Arnavutlukta bilen tek bir kişi yoktur. Bunun bir İslâm âdemi nasıkesine bürünmüş bir Sap bozuntusu veya bir Boşnak ulusu da pek muhtemeldir.

Başbakan Enver Hocamın muavinini ve İçişleri Bakanı Koci Çoçecinin adı da vardı ki harpten evvel Çiricede tenekçilik yapardı. Komünist Arnavutlukta Titonun en güvendiği adarı, işte bu dünkü tenekeci şarhadır.

Kukla hükümetin diğer üyeleri çocuk çocuktan ibarettir. Mesela Başbakan Enver Hocamın kendisi henüz 36 yaşındadır. Devlet işlerinde hiç bir bilgi ve görgüsü olmadığı gibi, 1941 yılına kadar en küçük bir çöhreri de yoktur. Ergünlü bir hocalar ailesinin oğlu o-

bu bu sifik genç, bir Arnavut lisesi bitirdikten sonra birkaç yıl Avrupa'da üniversitelerden üniversiteye gitmiş, çıkmış, hiç birini bitirememiş, mayet 1938 de Arna-

Yasin Propaganda Bakanı Seyfullah ÖZLER

Arnavutlukla beraber Mihli Eğitim Bakanlığına tayin olmuş, diplomasız olduğu için acah öğretmen muaviniğine tayin edilmiştir. Görice ilçesinin küçük sınıflarında Fransızca dil derslerini vermiş başlamıştır. Kültürce vasıftan aşağı, karakterce kendi halinde, çekingen, mahcup, ve sinsi bir öğretmen idi.

Bunun sözde Başbakanı olduğu kukla hükümetin Spiro Naku adında bir de «Endüstri Bakanı» (!) vardır ki 24 yaşını henüz aşmamıştır. Bu çocuk harp yıllarında orta okul tahsilini yarıda bırakarak dağı çıkmış, Yugoslavyadan gelen komünist çetelere katılmış ve bir «dağ kahramanı» kesilmiştir. İçin daha güllük tarla, pabuk veya plânsız ekonomistlerin ilk tahsilini bile okumayan bu yaman «Endüstri Bakanı» nun Arnavutluğu komünistleştirmeğe niyetli olan komisyonunun başkanına getirilmiştir.

Arnavutluk aşağı yukarı iki yıla yakın bir zamanından beri «Arnavut Komünist partisi» ne, sözde Tiranın Yugoslavyasına da geçen bir parti bir komünist elcinin elindedir. Bu müddet zarfında Arnavutlukta olup bitenler, demir perde arkasındaki diğer Balkan ve Doğu Avrupa memleketlerinde olduğu gibi aynı şekilde olmuştur. Yugoslavyada yapılanlar, Arnavutlukta da aynı taklit edilmiştir.

Arnavut komünistleri salub iş başında buluydukları şu son iki sene zarfında en bilinen Arnavutlu toplama kampının şarhadır. Birkaç bin Arnavutlu da sadece ortadan kaldırılmışlardır. Bu müddet geçen zamanın komünist rejiminden sonra yabancılara...

Bu müddet geçen zamanın komünist rejiminden sonra yabancılara memleketlere sığınmak zorunda kalan 6-7 bin Arnavutlu da katarak, topu topu bir milyon kişiden müteşekkil küçük memleket neler kaybettikleri ve bu nefesinin Balkanlardaki asirik Stây emellerine ne dereceye kadar hizmet ettiğini anlamakla güçlük çekmeyecektir.

Bu sistemli imha siyaseti ve tabiihihi her devamdan devam edip gidiyor. Fakat artık memleket içinde ve halk tabakaları arasında temizlenmeyecek kimseler kalmadığı için, şimdi komünist parti üyeleri ve bunlara işbirliği yapan safdüllere gelmiştir. Bunlara karşı kullanılan suçlandırma usulü, Sovyet Rusya'da ve bunun peyklerinde kullanılan usulün tıpkı tıpkı aynıdır.

Kalkınma faaliyetlerini baltalamak, kapitalist düşmanlarla (Amerikalılar ve İngilizlerle) işbirliği yapmak, rejimi devirmek üzere suçsuzlar hazırlamak v.s. arada bir yeni yeni keşfedilen bu çahürler halk mahkemeleri önüne getiriliyor ve zavalih a suçla-

ni diğer diğer «itilâ» ettiriliyor. Bilindiği gibi bu mahkeme işlerinde «itilâ» usulü, bolşevik ihtilâlinde sonra Sovyet adliyesi tarafından kead edilmiş ve o za-

ÖZLER

mandatleri komünist diktatörlüğü altında yaşayan memleketlerde bol bol tatuk edilmiştir. Bu suretle baştan başa yudurma insanlardan mürekkep suçları ispat için ne şahit bulunmaz Kızıl kalınıyor, ne de delil ve vesika aranıyor.

Harp yılları içinde Arnavut komünistleriyle işbirliği yapan safdüllerin yüzde ellisi, halk mahkemelerinin kararları ya ağırlık veya hapse atılmıştır. Herhangi bir toplantıda muhalif rey vermeye kinse girerse, hemen ertesi gün ortadan kaybolmaktadır. Tiran lisesi felsefe öğretmeni Gjerg Kolosi bir komünist toplantısında tek başına «hayır» demek celâdetini gösterdiği için yirmi sene hapse mahkûm olmuştur. Tiran avukatlarında Suad Astan'ın kendisine teklif edilen memuriyeti kabulden çekindiği için İngilizlerle ilgili temaslarda bulunmak suçları ile itham edilmiş ve hapse atılmıştır.

Son günlerde komünist partisinin en gözde üyelerinden bazıları ve birzât partinin milletvekili seçtiği dokuz kişi, İç İşleri Bakanının emriyle mehduslukta azledilmişler ve muhakeme edilmek üzere tevkif edilmişlerdir. Bundan erasında Enver Hocamın millî taunka müddetliğüne getirdiği eski komünistlerden Koste Boşnyaku ile harp zamanında güney Arnavutlukta komünist çeteler başkomutanı İslâm Radovicka gibi oldukça tanınmış kimseler de vardır. Bunların muhakemeleri yakında görülecektir. Ve Tiran radyosu bir kere daha bu ve şu vatan halinin dışındaki kapitalistlerle uğruşarak rejimi devirmeye üzere sözleşmelerini, bütün suçlarını «itilâ» ettiklerini ve mahkeme kararları kurguna dizilimlerini dünyaya yaymak fırsatını bulacaktır.

Şimdi Tiranda «Arnavut komünist partisi» denilen sahte teşekkülün kendi içinden gökmeğe başladığını deliller eden bir takım acaip kadıncılar cereyan ediyor. Şu haberleri göre, Enver Hocamın gözlerindeki Moskova seyahatinden biraz evvel kendi kabinesindeki bir avuç kadını Bakan Seyfullah Maligo'ya azletmiş ve hattâ tevkif ettirmiştir. Sebep? «acı ve kıyaymazlık!» Hayret! Adeta müteveffa Hitlerin hayatta İben Goebbelsi azletmesi gibi bir şey!

Bu Seyfullah, sayılan bir avuç kadını Arnavut komünistleri arasında hakikaten komünist olmadığını, küfür belkumandan, hele komünistlik kıfayeti beklenmeden, başından üstündür. Dr. Maligo'nun kadıncıları gılaşın İben İbeni dünya muharebesinden sonra Moskova'daki ihtilâlin propeganda okullarında öğretilmiş zamanında «itilâ» usulü ile kead edilmiş ve o za-



TDV İSAM
Kütüphanesi A
No ZE/2159

Frankfurt, (MAYIS) AYANI hayret bir çok macera ve tehlikelerden sonra. «Derir Perde» yi aşarak müttelikimizin himayesi altına giren ve den Türkistanlı olan Sovyet yüzüştü «Tonin Rusya hakkındaki şaatını dünkü yazımda bildirmişim.

bu dikkate şa-
ı işsaatın, bil-
sa Türkleri ve
rkiye'yi ya-
dan alâkadar
nesi bakımın-

an çok mühim olan. ikinci ve son
ismünü da bu yazımda bildiriyo-
um.

Bolşevik ihtilâlini müteakip,
tus orduları tarafından işgal edi-
erek, istikâllerine nihayet verilen
Rusyadaki Türk ülkelerinin, Sov-
et rejimi altında geçirdikleri ha-
atın kısa bir tarihçesini' yapan
üzbaşı «T», sözlerine şöyle de-
am etti:

— Bazan siyaset icabı olarak,

— Bazan siyaset icabı olarak,
insanlığın en büyük facialarını bi-
le görmemezlikten gelen medeni
dünyanın, ancak bu gün gözlerini
açan korkunç komünist metodları,
bundan otuz sene kadar evvel,
Rusyadaki Türk ülkelerini de ka-
sıp kavurmuştu. Komşu memle-
ketlere ve bilhassa Türkiyeye si-
ğınmak saadetine erişemeyen on
binlerce Türk münevveri, idam
sehpalarında veya Sibiryanın
«Buzlu Cehennemleri»nde imha
edildikten sonra, yeni nesillerin
komünist mefkûresine ve Rus si-
yasetine uygun bir terbiye ile ye-
liştirilmesine başlandı. Bu mey-
da, Rusya Türkleriyle Türkiye
Türkleri arasındaki her türlü alâ-
ka ve münasebetin kesilmesi, en
çok ehemmiyet verilen nokta idi.

ALFABENİN KALDIRILMESİ

Fakat iki kardeş millet arasında-
ki his ve kültür bağlarını bir anda
söküp atmak tabii mümkün de-
ğildi. Bunun için evvelâ, bu kültür
birliğinin en mühim amili olan
alfabeyi kaldırmakla işe başlandı.

alfabeyi kaldırmakla işe başlandı.
1923 senesinde Arap alfabesi kal-
dırıldı ve yerine lâtîn alfabesi kon-
du. Böylelikle, Türkiye'de, o za-
manlar hâlâ Arap harflerile bası-
lan gazete, risale ve kitapların
Rusya Türkleri tarafından okuna-
maması temin edildi. Fakat bir kaç
sene sonra, Türkiye'de de, Rusya
Türkleri için kabul edilen lâtîn al-
fabesinin hemen hemen aynı ka-
rari emince, Sovyetler Rusya Türk-
leri için yeni bir harf inkılabı da-
ha yaptılar. Türkistan, Azarbay-
can, Şimalî Kafkas, Volga ve Kı-
rım Türkleri için yekdiğerlerinden
ayrı alfabeler tertiplendiği gibi,
bu alfabelerin Türkiye'deki alfabe-
den farklı olmasına ve birçok Rus
harfi ihtiva etmesine de dikkat e-
dildi. Böylelikle, İstanbulda veya
Taşkente basılan bir kitabın, aynı
kolaylıkla Baküde, Kazanda ve
Beğçasarayda aynı kolaylıkla o-
kunup anlaşılmasına imkân veren
Türk Kültür Birliğinin en mühim
âmillerinden biri ortadan kalkmış
bulunuyordu. Bir müddet sonra

bulunuyordu. Bir müddet sonra
Türk mekteplerinde Rusça tedrisat
da mecburi olunca, Sovyetlerin ta-
kip ettikleri Ruslaştırma siyaseti
bütün çıplaklığı ile meydana çı-
kmış ve Rus unsuru ile Türk unsu-
ru arasında muazzam bir mücadele
başlanmıştı.

En müstebit bir rejimin bütün
maddî ve mânevî imkânları ile
desteklediği Slâv kültürü karşısın-
da Türk kültürünün gösterdiği
mukavemet hakikaten muhteşem
ve müheyyic bir manzara arz edi-
yordu. En koyu Türk komünistle-
ri bile, kültürlerinin imhası tehli-
kesi karşısında, Ruslara karşı a-
yaklanmışlar, Türklüğü her şeyin
fevkinde tutmuşlardı.

Bu gün Rusyayı idare eden bir
çok Gürcü ve Ermeni meyânında
bir tek Türkün bulunmaması, hâlâ
devan eden bu Türk-Slâv kültür
mücadelesinin bir neticesidir.

Otuz sene imtidadınca devam
eden bu gayri müsavi mücadele

vermemiştir. Türkistanda şehit o-
lan Enver paşa, Kafkasyaya gelen
İslâm ordusu kumandanı Nuri pa-
şa birer millî kahraman olarak
kalplerde hâlâ yaşamakta, Türki-
yeye bugün de Türklüğün kâbe-
si nazarile bakılmaktadır.

Ben Rusya Türklerinin Türkiye-
ye karşı bağlıklarının veciz bir

misalına bu son
harbte bizzat şa-
hit oldum: Alman
ların Rostov'a

F. DARYAL

Batı Avrupa diplomatik Muhabirimiz doğru süratle i-
lerledikleri bir es-
nada, Sovyetler o muntakaya, alel-
lâcele, üç fırka göndermişlerdi-
Eksriyeti Türk unsurundan mü-
teşekkil bulunan bu fırkalar, Al-
manlarla çok kanlı bir muharebe-
ye tutuşmuş ve Alman ileri harekâ-
tını durdurmağa muvaffak olmuş-
lardı(1). Bunun üzerine, Alman
kumandanlığı, Rusya Türklerinin
hissiyatını pek iyi anladığını gös-
teren bir hileye baş vurdu. Alman
tayıyareleri bu fırkalar üzerine, gö-

ya «Türkiyenin Rusyaya harb ilân
ettiğini bildiren beyannameler at-
mağa başladılar 24 saat sonra, bu
fırkaların eksriyetini teşkil eden
Türkler, Alman tarafına geçmiş
bulunuyorlardı (2). Hâdisenin özü
kadar, Rusların bu Alman hilesini
o zaman rneesküt geçmeleri keyfi-
yeti de mânîdardır.

Harbi müteakip, Sovyet hükü-
metinin Türklere karşı muamele-
sinde esaslı hiç bir değişiklik olma-
dı. Bilâkis, Kırım ve Karaçay muh-
tap cumhuriyetlerinin «Sovyet va-
tanına ihanet» suçu ile tasfiyeleri
ve ahâlisinin de kütle halinde sü-
rün veya imha edilmesi, hiç de
hayra alamet değildi.

RUS ENTRİKALARI

«Netekim, Ruslaştırma siyaseti-
ne daha büyük bir şiddet ve hız
verildiği gibi, Rusya Türkleriyle
Türkiye arasına nifak sokmak i-
çin de hiç bir fırsat kaçırlmadı.
Bu meyanda, Türk hükûmetinin,
harb içerisinde Türkiyeye sığınan
Rusya Türklerini harb akabinde

naro içerisinde Türkiyeye sığınan
Rusya Türklerini harb akabinde
Rus makamlarına teslim etmeleri
hâdisesi, Ruslara bulunmaz bir
entrika mevzuu vermişti. Dünya
mikyasında en mühim hâdiseleri
bile, icabında halktan gizlenesini
bilen Sovyetler, bu acı haberin
Rusya Türkleri arasına yayılma-
sına mâni olmak şöyle dursun, bi-
lâkis yardım etmişlerdir.

Türkiye hükûmetinin, kendisine
sığınan milletdaşlarını Rusyaya
teslim etmesi haberi bir zaman-
da, ağızdan ağıza bütün Türk
ülkelerine yayıldı ve hattâ bur-
larda büyük bir hayret ve kessür
uyandırdı. Bu muhacir mey-
nında, bütün Rusya Türklerinin
sevgi ve muhabbetini kazanmış
çok değerli ve genç bir edibin de
Rus cellâtlarına teslimi, bilhassa
büyük bir hüznü ve inkısar ha-
yal uyandırmıştı(3).

Fakat bu sözlerimden, Rusya
Türklerinin şu veya bu sebeple
Türkiyeye küskün olabilecekleri
neticesini çıkarmayız. Türkiye

neticesini çıkarmayız. Türkiye,
her Rusya Türkü için, mukaddes
bir kâbe ve yegâne ümit menbaı
olarak kalmaktadır. Zaten Ruslar
da, Rusyadaki kırk milyona yakın
Türkü ruslaştırmak ve hattâ his-
sen Türkiyeden ayırmak imkânı-
nın mevcut olmadığını anlamış o-
lacaklardır ki, 1948 senesinde, Rus-
(Devamı: Sa. 4 Sü. 6 da)

(1) Yüzbaşı «T» nin mevzuu
bahsettiği bu kanlı muharebelere
ait benim de bir hatıram var: O
zaman Berlinde bulunuyordum.
Mezkûr cepheden yaralı dönen
bir Alman zabiti bana, Sovyet or-
dusundaki Türkistanlılardan bah-
sederken, kendi patavatsızlığı ile
beraber Türk cenâverliğini de ta-
fade eden bu sözleri söylemişti:
« Bunlar insan değil birer vahşi
hayvan(!). süngü muharebelerin-
de, süngüleri atıp bir kaç metre-
den askerlerimizin boğazlarını at-
lıyorlar»

bulunuyordu. Bir müddet sonra Türk mekteplerinde Rusça tedrisat da mecburi olunca, Sovyetlerin takip ettikleri Ruslaştırma siyaseti bütün çıplaklığı ile meydana çıkmış ve Rus unsuru ile Türk unsuru arasında muazzam bir mücadele başlamıştı.

En müstebit bir rejimin bütün maddi ve mânevî imkânları ile desteklediği Slâv kültürü karşısında Türk kültürünün gösterdiği mukavemet hakikaten muhteşem ve müheyyic bir manzara arz ediyordu. En koyu Türk komünistleri bile, kültürlerinin imhası tehlikesi karşısında, Ruslara karşı ayaklanmışlar. Türklüğü her şeyin fevkinde tutmuşlardır.

Bu gün Rusyayı idare eden bir çok Gürcü ve Ermeni meyânında bir tek Türkün bulunmaması, hâlâ devam eden bu Türk-Slâv kültür mücadelesinin bir neticesidir.

Otuz sene imtidadınca devam eden bu gayri müsâvi mücadele

neticesini çıkarmayız. Türkiye, her Rusya Türkü için, mukaddes bir kâbe ve yegâne ümit menbaı olarak kalmaktadır. Zaten Ruslar da, Rusyadaki kırk milyona yakın Türkü ruslaştırmak ve hattâ hissen Türkiyeden ayırmak imkânının mevcut olmadığını anlamış olacaklardır ki, 1948 senesinde, Rus-

(Devamı: Sa. 4 Sü. 6 da)

(1) Yüzbaşı «T» nin mevzuu bahsettiği bu kanlı muharebelere ait benim de bir hatıra var: O zaman Berlinde bulunuyordum. Mezkûr cepheden yaralı dönen bir Alman zabiti bana, Sovyet ordusundaki Türkistanlılardan bahsederken, kendi patavatsızlığına beraber Türk cengaverliğini de ifade eden bu sözleri söylemişti: «Bunlar insan değil birer vahşi hayvan(!). süngü muharebelerinde, süngüleri atıp bir kaç metre den askerlerimizin boğazlarına atıyorlar»

(Muharririn notu)

(2) Harb içerisinde Almanyada yaşadığım Türkistanlı harb esirlerinden duyduğum aynı hâdise yüzbaşı «T» nin bu sözlerine tamamiyle tedabuk etmektedir.

(Muharririn notu)

(3) Yüzbaşı «T» tarafından zikredilen bu zaim ismi, anlatılmasını kolay bazı sebepler dolayısıyla, yazıdan çıkarılmış olup gazetemizde mahfuzdur. (Tahrir: hoyeti)

Devamı

(2 nci sahifeden devam)

STALİN VE PANTÜRKİZM

Filhakıke, geçen senenin mayıs ayından itibaren, Türkistanın ve Azarbaycanın komünist gençlik teşkilâtlarında yapılan siyasî tedrisatta, şu tez ileri sürülmektedir: «Slâvlar gibi, Türklerin ekseriyeti de Sovyetler İttihadına dahil olmuşlardır. Bu gün Rusyada 38 milyon Türk yaşamaktadır. Harifte kalan 18 milyon kadar Türk, komşu Türkiyede, Ortaçağ devlini andırır bir cehalet ve sefalet içerisinde, faşist bir rejimin zulmü altında ezilmektedir. Sovyetler birliği Türklerin bu zavallı kardeşlerini unutmamaları lâzımdır.»

Yüzbaşı «T» ye, Türkiyede, gençlerin harifteki ve bilhassa Bulgaristandeki Türkler lehine yaptıkları bazı nümayişleri hatırlatıyor, ve acaba Rusların bunlara bir cevap mu vermek istediklerini soruyorum. Kat'iyetle:

— Hayır, diye cevap veriyor. Eğer böyle olsaydı, Ruslar bilhassa Türkiyede akisler uyandıracak açık nümayişler tertip ederlerdi. Halbuki bunu yapmayı bilakis bu propagandayı şimdilik ancak genç komünistler nezdinde yapıyorlar. Bu hazırlık devresinden sonra, yani binlerce propagandacı yetiştirdikten sonra, bu propagandayı geniş mikyasta halk arasına yayacakları muhakkaktır. Binaenaleyh, bunu Türkiye üzerinde tazyikli istihdaf eden bir siyasî manevra adanmak hatadır. Mesele çok daha ciddidir. Çünkü bu propagandanın güdülen maksat aşıkardır: Heride Türkiyeye karşı yapılabilecek her hangi bir hareketi, Rusyadaki Türkler nazarında «Türkiye Türklerinin kurtuluşu» şeklinde göstermek ve ayaklanmalarına mâni olmak. Zaten Ruslar, Bolşevik ihtilâlini müteakip, Rusyadaki Türk ülkelerini istilâ etmek için de Rusya Türklerinin millî hislerini âlet olarak kullanmışlar. Mesele sef muvaffak olmuşlardır. Filhakıka, o zaman Leninin «Türkiye altında kurulan Sovyet hükümeti, Kafkas Türklerine hitaben resrettiği bir beyannamede «Kızıldunun, istiklâl mücadelesi yapan Türkiyenin yardımına koğmak için Kasıyadan geçecek» resmen ilân etmiş ve bazı Türkiye komünlerinin bu iddiayı halk arasında da

teyit etmeleri. Kafkas Türklerini Ru sordularına kapılarını açmalarını intaç ettirmişti. Rus manevralarının iç yüzü meydana çıkıp d Kafkas Türkleri silâha sarıldıkları zaman ise, iş işten geçmiş ve yapılan müteaddit kanlı isyanlar hiç bir netice vermemişti.

Binaenaleyh, Rusy Türklerinin bu tecrübeden sonra, yeniden millî hislerinin istismarı ile yapılmış istenen bu defaki Rus manevralarına kapılacaklarını hiç de zarnetmemekle beraber, en geçtari matodlarla yapılan dahildeki Sovye propagandasının, zamanla, bilhassa genç nesiller üzerinde, tesirli ya pabileceği de gözönünde bulunmalıdır.

Yüzbaşı «T» ifşaatını bitirmiş derin bir düşünceye dalmıştı. Ben de düşünüyordum; düşünüyordum ki, bize candan bağlı bulunan Rus ya Türkleri, bir gün inkisafı hayal içinde bizden yüz çevirirlerse bunun en büyük mesulü kendimi olacağız.

Rusyanın zaman zaman bize sa vurduğu tehditlere karşı en büyük kozlarımızdan biri, Rusyadaki 40 milyona yakın Türkün mevcudîyeti olduğu halde, biz, mânasız bazı siyasî endişelerle, bu kardeşleri müze karşı hissi alâkâmızı bil göstermekten çekindik.

Rusyadaki Türkler hakkında münhasıran ilmi ve tarihî tetkikle serisi nesreden «TASVİR» in, ne rede ise «faşist» demgasını yediği ve sırf Sovyet sefaletini tatmin için bu yazılarını kesmeğe mecbur olduğu zamanlar uzak değildir.

«Rus komşularımızı kuzdurma nek», «Rus dostlarımızı incitme nek», «Rus dostlarımıza hoş görünmek» haricet siyasîtimizin âdeti temeli olmuştur. Senki, Rusyada 40 milyon Türkün mevcudiyeti gibi, Rusların da kabul ettikleri bir hakikati tekvânlâsok ve bu kardeş

erimize karşı hissi alâkâmızı ve kültürel bağlarımızı izhar etmek Rusya nevede ise bize harb ilân edecekmiş gibi çekiniyorduk. Senki Rusya, bize seldirmek için bazı sebepler uydurmuş gibi.

Rusyadak 40 milyon Türkün bize candan bağlılığı gibi muazzam bir silâh - elbette bir tahrik âleti olarak değil - sadece siyasî bir koz olarak kullanmasını bilmesek, bir gün bu kozu alaykışme

kullanılmasın ve hayret etmeyelim

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.2159